БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 97 (10465) | 1964 оной апрелиин 23, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Үнэн зүрхэнэй баясхалан

...наһа гүйсэһэнтэймни, мүн Советскэ ...й Геройн нэрэ зэргэ намда олгоһон-...шарамдуулан партийна, совет, проф-..., комсомолой, сэрэгэй организаци-..., предприяти болон барилгануудай ...тивүүдһээ, колхоз, совхоз, эмхи зур-...һаа, тусхай дунда, дээдэ һургуулинуу-...учна болон творческо организацинуу-...ллективүүдһээ, олон тоото совет эрхэ-...—хүдэлмэришэд, колхознигууд, интел-...ин түлөөлэгшэд, Совет Армиин болон ...рэгэй Флодой сэрэгшэдһээ амаршал-...он бэшэгүүд, телеграмманууд абтаба.

...бэшэгүүд соонь Советскэ Союзай ...унис партиин, Советскэ правительствын ...ка һайшаагдана, намда һайн һайха-...үсэнэ.

...дүү социалис оронуудһаа, коммунис ...хүдэлмэришэнэй партинуудһаа, хари ...үдтэхи хани нүхэдһөө олон амар-...нууд абтаа.

...нскэ партиин зэргэдэ ябажа, совет ...й аша туһада зорюулһан ажал ябуул-... иимэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэндэнь ...эр баясанаб. Дала наһа гүйсэһэнтэй-...шарамдуулан абтаһан бүхы амаршал-... хадаа намайе хүмүүжүүлжэ полити-... ажал ябуулагша болгоһон, иимэ дээ-...гэл найдабари үзүүлһэн баатар совет арадта, хүдэлмэришэн ангида, Советскэ Союзай Коммунис партида зорюулнаб.

Эдэ үдэрнүүдтэ намайе амаршалһан бүхы организацинууд болон эмхи зургаануудта, бүхы нүхэдүүдтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Манай орондо, Советскэ Союзай правительствын толгойлогшо намда өөртэмни һайн һайханиие хүсэдэг байһанаа элирхэйлһэн амаршалганууд дэлхэйн олон гүрэнүүдэй, правительствануудай толгойлогшонорһоо, ниитын болон политическэ ажал ябуулагшадһаа абтаа.

Эдэ бүхы амаршалга хүсэлэнгэйтнай түлөө ехэтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Коммунизмын агууехэ хэрэгэй аша туһада, марксизм-ленинизмын үзэл сурталые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, бүхы арад зоной эрхэ сүлөөтэ, жаргалта байдалай түлөө бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй саашадаа тэмсэжэ байхаб гэжэ совет арадые, хариин гүрэнүүдтэхи хани нүхэдые найдуулнаб. Дэлхэй дээрэ эб найрамдал, арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэб гэжэ үнэн бодолто бүхы хүнүүдые найдуулнаб.

Н. ХРУЩЕВ.

1964 оной апрелиин 21.

Баясхаланта дүнгүүд

СССР-эй промышленность 1964 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ

...мышленностиин хүдэл-...гшэд КПСС-эй ЦК-гай ...иин болон февралиин ...уудэй шиидхэбэринүү-...одото дээрэнь бэелүүл-...лөө тэмсэжэ, 1964 оной ...и кварталай түсэбые ...һоонь урид дүүргэбэ гэ-...ССР-эй Министрнүүдэй ... дэргэдэхи Централь-...тистическэ управлениин ...эл соо хэлэгдэнэ.

...мышленна продукци үй-...рилхэ кварталай түсэб ...и дүүргэгдээ. Промыш-... үйлэдбэрилгэ нёдондо ... энэ үеынхитэй сасуул-... шахуу процентээр ур-...эхэтэй хамта, химиин ...шленностиин продукци ...оцентээр, электроэнерги ...га—12 процентээр, ма-...үтээлгын, металл бол-...үлгын продукци 11 про-...р ехэ болоһон байна.

...ова продукци болон шу-...үйлнүүдые үйлэдбэрил-...рталай түсэбые Азер-...анай ССР-һээ бэшэ ... союзна республиканууд ... совнархозууд дүүргээ. ...йджанай ССР-эй про-...енность түсэбөө 99,3 ...т дүүргэбэ.

... оной нэгэдэхи квартал-...12 мянган тонно мине-... үтэгжүүлгэ үйлэдбэри-... Энэнь нёдондо жэлэй ...ынхидэ орбол, 916 мян-...нноор ехэ болоно. Урга-...үдые хамгаалхын, хор-...умуултай тэмсэхын тула ...эгдэхэ (мүнөө үедэ хэ-...эдэгыень тоолобол) ...мянган тонно химическэ ...үд гаргагдаа. Энэнь нё-... жэлэй нэгэдэхи кварталайхиһаа 50 процентээр ехэ юм. Нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 26 процент ехээр — 171 мянган тонно синтетическэ смола, пластмассанууд үйлэдбэрилэгдөө. 86,3 мянган тонно хэмэл болон синтетическэ утаһа ээрэгдээ. Энэнь 1963 оной нэгэдэхи кварталайхиһаа 14 процентээр ехэ болоно. 277 мянган тонно каустическа содо, 678 мянган тонно кальцинированнэ содо, 1891 мянган тонно сернэ кислота, 6 миллион хэһэг автомобильна покрышка үйлэдбэрилэгдэһэн.

15,3 миллион тонно шэрэм, 20,9 миллион тонно булад шудхагдаһан, 16,6 миллион тонно прокат, 326 миллион метр булад соргонууд гаргагдаһан, 35,1 миллион тонно түмэрэй руда, 53,8 миллион тонно нефть, 27,9 миллиард кубическа метр газ, 138 миллион тонно нүүрһэ абтаһан, 108 миллиард киловатт-час электроэнерги гаргагдаһан, металл зүһэдэг 44,7 мянган станок, 151 мянган автомобиль, 332 миллион түхэригэй хүдөө ажахын машинанууд бүтээгдэһэн байна гэжэ СССР-эй ЦСУ мэдээсэнэ.

1964 оной нэгэдэхи кварталда 1329 миллион дүрбэлжэн метр пумаажан бүд, 122 миллион дүрбэлжэн метр нооһон бүд, 137 миллион дүрбэлжэн метр лёноор хэһэн бүд, 203 миллион дүрбэлжэн метр торгон бүд нэхэгдээ, 2,4 миллиард түхэригэй оёдолой зүйлнүүд гаргагдаа, 121 миллион паар арһан гутал оёгдоо, 7,2 миллион бүх янзын часынууд, 1118 миллион радиоприёмник болон радиоло, 686 мянган телевизор, 261 мянган холодильник, 667 мянган угаалай машина, 170 мянган мотоцикл болон мотороллер, 903 мянган велосипед болон мотовелосипед, бүтээн гаргагдаа. 416 миллион түхэригэй мебель хэгдээ гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Нёдондо жэлэй нэгэдэхи кварталайхиһаа ехэ загаһа олзоборилогдоо, мүн колбасна зүйлнүүд, һүнэй продукци, ургамалай тоһон, амтата зүйлнүүд болон консервэ ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Ажалай бүтээсын ургалтын түсэб мүн лэ дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, ажалай бүтээсэ 4 үлүүтэй процентээр ургаа. Промышленностиин бүхыдөө түсэбөө дүүргээд байхада, олон предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө үшөөл дүүргэнэгүй. Зүгөөр иимэ предприятинуудай тоо нилээд хороһон, нёдондо жэлэй нэгэдэхи кварталайхиһаа үсөөн болоо.

(ТАСС).

...-эй исполкомой арбан хоёрдохи заседани

...ВА, апрелиин 21. (ТАСС-...). Совет түлөөлэгшэ, СССР-...истрнүүдэй Соведэй Түрүү-... орлогшо М. А. Лесечкын ту-... доро Экономическа талаар ... туһалалсалгын соведэй ...ахэ комитедэй XII заседани ... Москвада нээгдэбэ.

...риин, Венгриин, Герма-...мократическа Республикын, Монголой Арадай Республикын, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай болон Чехословакиин түлөөлэгшэд исполкомой хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Социалис оронуудай экономическа болон научно-техническэ талаар харилсан туһалалсалгые саашаданъ хүгжөөхэ асуудалнууд заседаниин зүбшэлдэ табигдаба.

Атомна энергиин талаар научна консультативна комитедэй сесси

...ЕНТ, апрелиин 21. (ТАСС). ...ай Нациин Организацитай, ... энергиин талаар уласхоорон-...ентствэтэй (МЫГАТЭ) хамта ...лдажа байһан Атомна энер-...лаар научна консультативна ...ай сесси мүнөөдэр эндэ хү-... эхилбэ. Экономическа бо-...иальна асуудалнуудаар ООН-...ральна секретариин орлогшо Филип де Сейн У Танай даалгабаряар сесси нээбэ. Атомна энергиие амгалан ёһоор хэрэглэхэ талаар Женевэдэ болохо уласхоорондын III конференцидэ бэлэдхэхэ асуудалнуудые сесси хаража үзэхэнь. Англиин, Бразилиин, Индиин, Канадын, СССР-эй, США-гай болон Франциин түлөөлэгшэд сессиин заседанида хабаадалсана.

Малшадта туһална

БАРГАЖАН. **(Телефоноор абтаба).** Эндэмнай һүү-...й 3 сүүдхэ удаагаар шара саһан шэдэлжэ, шанга ...хи шуурган болоод, үбэлжэлгые үнгэргэжэ байһан ...лшадта бэрхэтэй байдал тохёолдуулба.

Йлангаяа үбһэ тэжээлээр хомор болоһон ажахы-...үдта саһа шуурганай үедэ үхэр малые гарза хорол-...о оруулхагүй, ашаг шэмыень доошолуулхагүйн тула ...ы арга боломжо элсүүлэн, ехэхэн оролдолго гаргаг-...жа байна. Колхоз, совхозуудай түб тосхон, һуури-...удай хүн зон олоороо гаража, холын отара, гүүртэ, ...рмэнүүдэй малшадта туһална, үбһэ тэжээл зөөлсэ-..., үхэр малынь харалсана. Гадна үйлэдбэриин управ-...ии болон хүдөөгэй парткомой хүтэлбэрилэгшэд, мэр-...жэлтэд, мүн аймагай түбэй эмхи зургаан, предприя-...нуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, автомашина-...на ажахынуудта гаранхай. Энээнэй ашаар колхоз, ...хоздо мүнөө нэгэшье толгой мал гарзада ороогүй.

Тиигэжэл олоной хүсөөр энэ тохёолдоһон бэрхэ-...ые дабаха, адууһа малые гарзада оруулхагүйн ...а бүхы юумэн хэгдэжэ байна.

А. Лауль.

Литература болон искусствын талаар Ленинскэ шан олгохо

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедтэ

ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВЫН ТАЛААР ОНСО ГАЙХАМШАГТА АМЖАЛТА ТУИЛАҺАНАИНЬ ТҮЛӨӨ ЛЕНИНСКЭ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАИ

Литература болон искусствын талаар Ленинскэ шангай комитет литература, искусствын талаар онсо гайхамшаг амжалта туйлаһанайнь түлөө 1964 оной Ленинскэ шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэжэ **тогтообо:**

Литературын, журналистикын болон публицистикын талаар

1. **ГОНЧАР** Александр Терентьевичтэ—«Тронка» гэжэ романай түлөө.

2. **ПЕСКОВ** Василий Михайловичта—«Шүүдэр дээрэхи мүрнүүд» гэжэ номой түлөө.

Искусствын талаар

3. **ДЕЙНЕКА** Александр Александровичта—«Красногвардеец», «һаалишан», «Тунгалаг үглөөнүүд», «Хоккеистнүүд» гэжэ нэрэтэй дойбодтуулһан бүлэг зурагуудай түлөө.

4. **ПЛИСЕЦКАЯ** Майя Михайловнада—ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай сценэ дээрэ совет болон классическа баледүүдтэ наадаһанайнь түлөө.

5. **РОСТРОПОВИЧ** Мстислав Леопольдовичто — концертно-наадалгын түлөө.

6. **ЧЕРКАСОВ** Николай Константиновичта — «Хахаг юумэн хүнэй аша туһада үлэнэ» гэжэ уран һайханай фильмдэ Дроновой ролиие наадаһанайнь түлөө.

Наука, техникын талаар Ленинскэ шан олгохо

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедтэ

НАУКА, ТЕХНИКЫН ТАЛААР ЭГЭЭН ЛЭ ЭЛИТЭ ЕХЭ ЗОХЁОЛНУУДАЙ ТҮЛӨӨ ЛЕНИНСКЭ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

I.

Наукын талаар эгээн лэ элитэ ехэ хүдэлмэриин түлөө 1964 оной Ленинскэ шангуудые олгохо:

1. **Вул** Бенцион Моисеевичтэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Наукануудай академиин П. Н. Лебедевэй нэрэмжэтэ физическэ институдай лабораториие даагша, **Крохин** Олег Николаевичта, **Попов** Юрий Михайловичта, **Шотов** Алексей Петровичто, физико-математическа наукануудай кандидадууд, мүн лэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэд, **Наследов** Дмитрий Николаевичта, физико-математическа наукануудай доктор, СССР-эй Наукануудай академиин А. Ф. Иофе гэгшын нэрэмжэтэ физико-техническэ институдай лабораториие даагша, **Рыбкин** Соломон Мееровичтэ, физико-математическа наукануудай доктор, лабораториие даагша, **Рогачев** Александр Александровичта, **Паренков** Борис Васильевичта, мүн лэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэд,—полупроводниково квантово генераторнуудые байгуулха арга олгоһон ехэ шэнжэлэлгын түлөө

2. **Котельников** Владимир Александровичта, академик, СССР-эй Наукануудай академиин радиотехникын болон электроникын институдай директор, хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэ, **Кислик** Михаил Дмитриевичтэ, техническэ наукануудай доктор, ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, **Дубровин** Владимир Максимовичта, **Морозов** Владимир Александровичта, **Петров** Геннадий Михайловичта, **Ржига** Олег Николаевичта, техническэ наукануудай кандидат, **Шаховский** Анатолий Михайловичта, мүн лэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэдтэ, **Минашин** Владимир Павловичта, техническэ наукануудай кандидат, СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын научно-шэнжэлэлгын гүрэнэй институдай лабораториин начальник,—Венерэ, Меркури болон Марс планетэнүүдые радиолокационно аргаар шэнжэлһэнэй түлөө.

3. **Глушков** Виктор Михайловичта, Украинын ССР-эй Наукануудай академиин академик, Украинын ССР-эй Наукануудай академиин кибернетикын институдай директор, —Тоололгын автомадуудай теориин талаар бүлэг хүдэлмэриин түлөө. Эдэнь 1960—1962 онуудта толилогдонхой.

4. **Мальцев** Анатолий Ивановичта, академик, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин математикын институдай таһагые даагша, — Алгебрада математическа логикын хабсаргалтын болон модельнүүдэй теориин талаар бүлэг хүдэлмэриин түлөө. Тэдэнь 1954—1963 онуудта толилогдоһон байгаа.

5. **Зенкович** Всеволод Павловичта, географическа наукануудай доктор, СССР-эй Наукануудай академиин океанологиин институдай отделениие даагша,—«Далайнуудай эрьеын хубилан хүгжэлгэ тухай һургаалай үндэһэ һууринууд» гэһэн научна зохёолой түлөө, тэрэнь 1962 ондо толилогдоо.

6. **Перфильев** Борис Васильевичта, биологическа наукануудай доктор, Ф. П. Саваренскиин нэрэмжэтэ гидрогеологическа асуудалнуудай лабораториин урдын ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, **Габе** Дина Рудиновнада, биологическа наукануудай кандидат, мүн лэ лабораториин младша научна хүдэлмэрилэгшэ, —«Микроорганизмуудые шэнжэлэлгын капиллярна онол аргануд» гэһэн научна зохёолой түлөө. Тэрэнь 1961 ондо толилогдоһон байгаа.

7. **Ульянищев** Валерий Ивановичта, биологическа наукануудай доктор, Азербайджанай ССР-эй Наукануудай академиин ботаникын институдай таһагые даагша,—«Азербайджанай ургамалай аймаг» гэжэ научна зохёолой түлөө (3 томтой), 1952—1962 онуудта толилогдоһон.

8. **Пейве** Ян Больдемаровичта, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, Латвиин ССР-эй Наукануудай академиин биологиин институдай лабораториие даагша, **Берзин** Ян Матвеевичтэ, Латвиин ССР-эй Наукануудай академиин академик, Латвиин хүдөө ажахын академиин кафедрые даагша, **Ковальский** Виктор Владиславовичта, биологическа наукануудай доктор, СССР-эй Наукануудай академиин В. И. Вернадскиин нэрэмжэтэ геохимиин болон аналитическэ химиин институдай лабораториие даагша,— Микроэлементнүүдэй биологическа үүргые научна ёһоор шэнжэлһэнэй, тэдэнииие хүдөө ажахыда хэрэглэһэнэй түлөө.

9. **Давыдовский** Ипполит Васильевичта, СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин бодото гэшүүн, СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин хүнэй морфологиин институдай лабораториие даагша,— «Патологическа анатоми ба хүнэй үбшэнүүдэй патогенез» (2 томтой), «Хүнэй юрэнхы патологи» гэжэ научна зохёолнуудай түлөө. Тэдэнь 1956, 1958 болон 1961 онуудта толилогдоһон байгаа.

10. **Коломийченко** Алексей Исидоровичто, медицинскэ наукануудай доктор, Украинын ССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын отоларингологиин научна шэнжэлэлгын институдай директор, **Никитина** Валентина Федоровнада, РСФСР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын шэхэнэй, хоолойн болон хамарай талаар научна шэнжэлэлгын гүрэнэй институдай младша научна хүдэлмэрилэгшэ, **Преображенский** Николай Александровичта, медицинскэ наукануудай доктор, мүн институдай директорэй орлогшо, **Хечинашвили** Семен Николаевичта, медицинскэ наукануудай доктор, Тбилисэй врачнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ гүрэнэй институдай кафедрые даагша, **Хилов** Константин Львовичто, медицинскэ наукануунуудай доктор, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-медицинскэ академиин кафедрын начальник, — Отосклерозоор үбшэлһэн дүлии хүнүүдые дахяад һонор болгохо талаар операцинуудые нарижуулан һайжаруулжа, аргаламжада үргэнөөр хэрэглэһэнэй түлөө.

11. **Туракулов** Ялкин Халматовичта, Узбегэй ССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, **Исламбеков** Раджаб Каплановичта, медицинскэ наукануудай доктор, СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин Узбегэй хизаарай медицинын институдай лабораторинуудые даагшанар,—щитовидна булшархайнуудые биохимическэ болон клинико-морфологическа талаар шэнжэлһэнэй түлөө, энэнь 1959—1963 онуудта толилогдонхой.

12. **Хитров** Федор Михайловичта, медицинскэ наукануудай кандидат, стомотологиин научна шэнжэлэлгын түбэй институдай таһагые даагша, —Улаан хоолойн, түбинги болон мэнгээрһэн хоолойн үбшые зайсуулха онол аргануд тушаа научна зохёолой түлөө, тэрэнь 1963 ондо толилогдоо.

13. **Прийма** Федор Яковлевичта, филологическа наукануудай доктор, СССР-эй Наукануудай академиин ород литературын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ («Пушкинай гэр»), **Кирилюк** Евгений Прохоровичто, УСС-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, УССР-эй Наукануудай академиин Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ литературын институдай секторые даагша, **Шабливовский** Евгений Степановичта, УССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, мүн лэ институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, **Назаренко** Иван Дмитриевичтэ, философиин наукануудай доктор, Украинын КП-гэй ЦК-гай партиин түүхын институдай директор, **Новиков** Михаил Ивановичта, философиин наукануудай доктор, СССР-эй Наукануудай академиин философиин кафедрын профессор,— Т. Г. Шевченкын литературна, түүхэтэ болон философско хүдэлмэридэ теоретическэ талаар шэнжэлэлгэнүүдые хэһэнэйнь түлөө, тэдэнь иимэ номууд соо найруулагданхай: Ф. Я. Прийма «Шевченко ба XIX зуун жэлэй ородой литература», 1961 он; Е. П. Кирилюк, «Т. Г. Шевченко. Життя творчисть», 1959 он; Е. С. Шабливский «Т. Г. Шевченко ба ородой революционно демокрадууд», 1962 он; И. Д. Назаренко «Т. Г. Шевченкын ниитэ-политическэ, философско болон атеистическэ үзэл бодолнууд», 1961 он; М. И. Новиков «Т. Г. Шевченкын ниитэ-политическэ болон философско үзэл бодолнууд», 1961 он.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

Литература болон искусствын талаар Ленинскэ шангай комитедһээ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи литература болон искусствын талаар Ленинскэ шангай комитет энэ жэлдэ ажалшадай олон бэшэгүүдые, олониитын зүбшэн хэлсэһэн материалнуудые, 1964 ондо Ленинскэ шан олгохоор зууршалагдаһан кандидатуранууд тушаа олон һанамжа, дурадхалнуудые абаһан байна. Энэнь совет олониитын һанамжануудтай үргэнөөр танилсаха арга тус комитедтэ олгоо.

Эдэ материалнуудые эльгээһэн бүхы организацинуудта, мүн тус тус ажалшадта комитет баясхалан хүргэнэ.

Ивалгын туршалгын ажахын 1-дэхи отделениин механизаторнууд 300 гектар кукурузын поли дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ сасажа дууһаа. Мүн 600 га газар борнойлогдонхой. Зураг дээрэ: механизатор Г. Шунков борнойлжо ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАМТЫН ДОБТОЛГО

Балгашье уһан—ургасада нэмэри

Тарялан, сабшалан саг соонь эрхимээр уһалжа, үтэгжүүлжэ, баян ургаса хуряаха зорилго табиһан Зэдын Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозойхид эдэ үдэрнүүдтэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна.

Түсэбынь иимэ. 200 гектар таряалангай газар, 1200 гектар сабшалан уһалха зорилго табигдаба. Тиигээд сабшалан уһалха хоёр звено ажаллажа эхилээ. Дүршэлтэй бэрхэ ажалшан Цырендоржи Гармаевич Галсанов (1-дэхи отделени) 2—3 үдэр сабшалангайнгаа газарта трактораар шэбхэ гаргажа, газараа уһална.

—Ямаршье жэлдэ үбһэ ногоо элбэг ехээр ургуулха арга бии гээд биднэр ойлгонхойбди. Юуб гэхэдэ, сабшалангайнгаа газар саг соонь һайрамай, гол горхоной уһаар уһалаад байбал, тогтууритай ургаса сохом хуряагдаха бшуу. Колхоздо олохон жэлэй туршада ажаллаха зуураа, зарим тэды дүй дүршэлтэй бологдоо. Балгашье уһан ургасада нэмэри гэжэ буряад арадай дунда хэлсэдэгэй ёһоор, илангаяа һайрамай, гол горхонойшье уһа хии талаар табихагүй, сабшаландаал шэнгээжэ абахаяа оролдонобди,—гэжэ Цырендоржи Бальжиевич Цыренжапов хөөрэнэ.

180 гектар сабшалангай газар даажа абаһан звеное ударидагша нүхэр Цыренжапов сугтаа ажалладаг нүхэдтэеэ хамта мүн лэ хэдэн үдэрэй туршада трактораар шэбхэ гаргажа, газараа тон оролдосотойгоор уһалжа байнхай. Һүүлэй үедэ сабшалан уһалагшад хамтадаа зуугаад гектар газар уһалаа.

Мүн хонишодой 7 бригада тус бүридөө 170 гектар сабшалан даажа абанхай. Тиигээд үбһэ ногоо ехээр ургуулха гэжэ шиидэһэн хонишод Санжи Ринчинов, Ринчин Уланов, Базар Доржиев гэгшэд тус бүридөө 60—70 тонно шэбхэ гаргаа.

Дээдэ Үшөөтэйн дунда һургуулиин һурагшад хүдөө ажахые ашагтайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар шиидэжэ, 100 гектар таряалангай газар уһалха болобо. Иигэжэ үшөөтэйнхидэй хамтын добтолго эхилээ.

С. Доржиев.

Баярай суглаан

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үндэһэ һуури байгуулагша ба эмхидхэгшэ Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 94 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо, баледэй театр соо үсэгэлдэр үдэшэ болобо.

Улаан-Үдын промышленна предприятинуудай түрүүшүүл, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд энэ суглаанда олоороо сугларaa.

Агуу багшын ажабайдал, ажал ябуулга тухай элидхэл КПСС-эй обкомой секретарь **Д-Н. Т. Раднаев** хээ. Ильичэй захяа заабариие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, оронойнгоо экономико болон соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ совет арадай шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа байһан тухай элидхэлшэ тогтон хэлээ.

Һүүлээрнь тус театрай артистнууд ехэ концерт табиһан байна.

Партийна комитедүүдэй пленумүүдһээ

АГУУЕХЭ ЛЕНИНЭЙ ЗАХЯА ЗААБАРЯАР

«Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бата жагсаалтай байхын түлөө КПСС-эй тэмсэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоолтой дашарамдуулан, республикымнай партийна организацинуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсэлгэ нягта жагсаалтай, һанал нэгэтэй байһан оршон байдалда үнгэрөө. КПСС-эй райкомуудай, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй, промышленна үйлэдбэриин зононуудтахи парткомуудай пленумүүд дээрэ КПСС-эй обкомой секретарьнар, бюрогой гэшүүд элидхэл хээ.

СССР-тэ коммунис общество байгуулхын, эб найрамдалай, демократиин, социализмын илан мандахын, марксистско-ленинскэ партинуудай нягта нэгэдэлые улам бэхижүүлхын түлөө үнэн сэхэ ленинец Н. С. Хрущев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай, тэрэнэй Президиумэй сэхэ шууд тэмсэлые республикымнай коммунистнууд, бүхы ажалшад нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Бүхы совет хүнүүдэй эгээн нангинаар һанадаг юумэдэ—манай ленинскэ партида хитад хүтэлбэрилэгшэдэй халдан добтолһон ябадалые, мүнөө үеын шухала асуудалнуудаар хитад хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг һүйдхэлтэ хараа бодолые манай бүхы арад зон эрид буруушаана.

КПСС-эй Улаан-Үдын Железнодорожно райкомой пленум дээрэ түмэр замай отделениин начальнигай орлогшо нүхэр Нихланов, хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша нүхэр Митупов, отделениин больницын главна врач нүхэр Богайчук, ЛВРЗ-гэй токарь нүхэр Бадмаев, 65-дахи һургуулиин директор нүхэр Ковалевская болон бусад үгэ хэлээ. Эдэнэр КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй антиленинскэ хараа бодолые, һүйдхэлтэ ябуулгануудые эрид буруушаагаад, мүн КПСС-ые, тэрэнэй Центральна Комитедые, манай ороной бүхы арадые жэгшүүритэ муухайгаар хардаһан гүрдэһэндэнь зэбүүрхэнэ.

«Совет рад Хитадай Арадай Республикада аха дүү ёһоной, үнэн һайхан туһаламжа ходо үзүүлдэг байгаа,—гэжэ нүхэр Бадмаев хөөрэнэ.—Советскэ Союзда бүтээгдэһэн олон паровозуудые Хитадта харахат. Тэдэ паровозуудай запчастьнуудые манай локомотив-вагон заһабарилгын завод бүтээдэг байха. Эдэ частьнуудые эрхим шанартайгаар, болзор соонь бүтээдэг һэмди. Теэд манда ямаршье туһа хүргэ түй лэн, «юрын лэ худалдаа наймаанай харилсаатай байгаабди» гэжэ мүнөө хитад хүтэлбэрилэгшэд убайгүйгөөр хэлэнэ.

КПСС-эй Октябрьска райкомой пленум дээрэ сэмбын фабрикын мастерай туһалагша нүхэр Овчинник иигэжэ хэлээ:

—Түрэл партимнай бүхы совет зоной аша туһада анхарал оролдолго гарган, эб найрамдал бэхижүүлхын, ядерна буу зэбсэг хорихын, совет арадай байдал улам һайжаруулхын түлөө ходо тэмсэжэ байдаг. Харин КПСС-эй ЦК арад зоноо мэхэлнэ, тэрээндэ урбана гэхэ мэтээр КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд һэшхэлгүйгөөр хардан муушалдаг байна. Энэнь зэрлиг муухай ааша болоно. Хитад хүтэлбэрилэгшэдэй хэрбээ манһаа, совет хүнүүдһээ асуугаа һаань, партимнай бүхы арад зоной хүсэл бодолые бэелүүлдэг, бидэнтэеэ таһаршагүй холбоотой байдаг гэжэ бултадаа нэгэн дуугаар харюусаха һэмди,—гэбэ.

Нэгэдэхи СМУ-гай начальник нүхэр Яхновецкий, 1-дэхи АТК-гай парторганизациин секретарь нүхэр Сулейманов, КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Антакшинова болон бусад Коммунис партиин баримталан бэелүүлдэг политикые һайшаагаад, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй аашые буруушааба.

—КПСС-эй Программа—манай орон дотор коммунизм байгуулха зорилго табиһан түүхэтэ программа болоно,—гэжэ Баунтын районой парткомой пленум дээрэ Ципиканска приисковэ управлениин начальник нүхэр Колотов хэлээ. —Шэнэ фабрика, заводууд, болбосон түхэлтэй байранууд, үхибүүдэй саад, яслинууд, һургуули болон больницанууд, клубууд ба амаралтын гэрнүүд үдэр бүри бодожо байдаг. Бидэнэр, аяар холын хойто зүгэй улад зон, Коммунис партиин программын бэелүүлэгдэжэ байхые харана, мэдэрнэбди. Һүүлэй үедэ предприятинуудые электрын элшэ хүсөөр хангалгаа 15 дахин ехэ болгоһон, алта малтан абалгын өөрынь үные 30 процентээр хүнгэрүүлһэн, горнягуудай хүдэлмэри оньһожоруулһан байнабди. 3000 гаран дүрбэлжэл метр талмайтай байра ашаглалгада оруулагдаа. Горнягуудай коллектив долоон жэлэйнгээ түсэбые табан жэл соо дүүргээ.

КПСС-эй ЦК-гай, тэрэнэй Президиумэй ажал ябуулгые нэгэн һаналтайгаар һайшаан дэмжэдэг байһан тухайгаа Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой пленумдэ хабаадагшад мэдүүлээ. Мухар-Шэбэрэй управлениин «Забайкалец» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Братеньков хүдөө ажахынгаа үйлэдбэрине ашаг ехэтэй болгохо гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ зорилго табяад, колхознигуудай ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байһан тухай пленум дээрэ мэдээсэбэ. Энэ колхоз гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө—127 процент, үндэгэ—147, мяха—100 процент дүүргээ.

КПСС-эй Центральна Комитедые, Н. С. Хрущев түрүүтэй ЦК-гай Президиумые тойрон, бүхы коммунистнуудай нягтаар жагсанхай, нэгэн һаналтай байһыень партиин райкомуудай, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй, промышленна үйлэдбэриин зононуудай партийна комитедүүдэй пленумүүд, партийна суглаанууд элирхэйлэн харуулаа.

Алас Дурнын түмэр ... нэгэ хүүргэнь шэнэдхэ... рилагдажа эхилбэ. Энэ... техническэ, механизмууд... хэрэглэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохро...

ҺААЛИШАН! Хабаяа гаргабал, хабаршье һү ехээр һаахаш

Малшад, һаалишадай омогорхол

Хэжэнгэ нютагай һаалишад, малшадай нэгэдэхи кварталда хэһэн, бүтээһэн ажалай дүн гаргагдажа, түрүүшүүлдэ бэлэг сэлэг һаяхан барюулагдаба.

Совхозой түрүүшүүлэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Бахлайтын һү һаалиин гүүртынхид шалгаржа, совхозой дирекци, парткомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда дахинаа хүртэһэн байна. Бахлайтын һаалишад соoһоо Инна Жигжитова, Пелагея Цырендылыкова гэгшэд эрхимлэжэ, гурбан һарын туршада һаамхай үнеэн бүриһөө 622—588 литр һү һааһан. Дурсагдагша гүүртын һаалишадтай ана мана мүрысэлдэжэ ябаһан Га...ын гүүртынхид хоёрдохи һуури эзэлээ. Эдэнэр гүрэндэ һү худалдаха гурбан һарынгаа түсэбые 134 процент болгоһон байха юм.

Зурагууд дээрэ: 1. Гүүртын группорг А. Д. Дашиев һаалишадтай зэлжээтэ хөөрэлдөөгөө үнгэргэжэ байна. 2. Малай тэжээл буйлуулагша Чимитдоржи Найданов тугалнуудай ууха һү бэлэдхэжэ байна.

Д. Самбуев.

Хододоо түрүү зэргэдэ

Елена Сергеевна Якимова Шергинскэ совхоздо һаалишанаар ажаллажа байдаг. Оролдосо үүсхэлтэй энэ эхэнэр жэл бүри ехэ һү һаажа, мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Нёдондо даадаг 21 үнеэнһээ хамта 400 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1750 килограмм һү һааһан байгаа.

Мүнөөшье жэлдэ Елена Сергеевна ажалдаа магтаалтай. Нэгэдэхи квартал соо тэрэ 11 мянга гаран килограмм һү һаагаа. Нүхэр Якимова ажалдаа оролдосотойгоор хандаһан, түрүү онол арганuудые үргэнөөр хэрэглэһэн байха юм: эндэхи фермын үнеэдтэ гидролизно аргаар гурилай зүйл эһээгдэжэ үгтэнэ, мүн мочевинэ хэрэглэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсажа байхадаа:

— Ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэн, энэ жэлдэ абаһан уялгаяа заатагүй бэелүүлхэб,— гэжэ Елена Сергеевна мэдүүлнэ.

В. СЕДУНОВ.

Мэргэжэлтын һанамжа

ЛУГОВОДУУД ЭНЭЭНИИЕ АНХАРЫТ

МАНАЙ республикын ажахыда мал ажал эгээл гол һуури эзэлдэг. КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоол дотор хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгон хүгжөөхэ тухай онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Зүгөөр эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэнһөө мяха, һү, нооһо болон бусад продуктнуудые улам ехээр абадаг болохын түлөө ниитынгээ мал элдэб тэжээлээр хангаха шухала болоно.

Шухалын шухала энэ зорилгые бодотоор бэелүүлхын түлөө таряан ажал, тэжээл бэлдэлгые сэхэ шууд һайжаруулха хэрэгтэй. Иигэжэ кукурузын, горохой, саахарай свеклын, хүсы үбһэнэй, бусад ургамалнуудай баян ургаса хуряадаг болохо ёһотойбди.

Колхоз, совхозуудай малые үбһэ тэжээлээр хангаха талаар республикын нуга сабшалан, бэлшээри горитой үүргэтэй. Тодорхойлон хэлэбэл, колхоз, совхозуудай нуга сабшалан, бэлшээриһээ бүдүүн тэжээлэй 50—60 процентнь абтадаг байна бшуу. Ондоогоор хэлэхэдэ, жэлэй туршада малай эдихэ тэжээлэй 30—35 процентнь нуга сабшалангай ногоон, бэлшээриин тэжээл болоно. Малда эдюулэгдэдэг үбһэ ногоон белогоор, витаминаар, минеральна тэжээлээр элбэг байдаг.

Республикадамнай 437360 гектар сабшалан, 1288715 га бэлшээри бии гэхэ гү, али энэмнай хахалагдадаг газарһаа бүхыдөө хоёр дахин шахуу ехэ болоно.

Гэбэшье малай гол тэжээл бололсодог үбһэ ногоо ехээр бэлдэхэ талаар али бүхы арга боломжонуудынай мууса хэрэглэгдэнэ. Сабшалангай, бэлшээриин ургаса һайжаруулха тухай бодото хэмжээнүүд абтанагүй. Эдэ бүгэдэнһөө шалтагаалан, нуга сабшалангаймнай 40—45 процентнь хартаганаа бургааһанда дарагдашанхай, болдог солдог болошонхой, намагжашанхай байдаг. 140 мянган гектар уһалагдадаг сабшаланда һайжаруулгын хүдэлмэри биратай хэгдэнэгүй.

Иигэжэ нуга сабшалангай, бэлшээриин газарта анхарал һайса табигдахаяа болижо, һүүлэй жэлнүүдэй туршада ургасань элитэ доошолоо. Уһалагдадаг сабшалангай гектар бүхэнһөө 7—8 центнер үбһэн хуряагдана. Бэлшээриин гектар бүриһөө арай шамай 2—3 центнер үбһэ ногоон гарана.

Нуга сабшалангай, бэлшээриин газарые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэдэг болохын зорилгоор хүдөө ажахын Буряадай туршалгын станциин хүдэлмэрилэгшэд зарим хэмжээнүүдые дурадха байна.

Сабшалан бэлшээри тон зүбөөр, саг соонь уһалха гээшэ ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, үбһэ ногооной эгээ ехээр уһа хэрэглэдэг үедэ, май, июнь һарада республикымнай газар нютагуудта ган гасуур болодог. Тиимэһээ хаа хаанагүй мүнөөнһөө сабшалан һайса уһалха тон шухала. Хэрбээ газараа зүбөөр, саг соонь уһалаа һаа, ургаса хоёр дахин, дээшэньe нэмэгдэдэг байна. Тиихэ зуура олон жэлэй дүй дүршэл согсолоод байхада, газараа сохом хоёр дахин уһалхада һайн гээд тодоруулагданхай. Түрүүлэн үбһэ ногооной һая гаража байхада, тухайлан хэлэбэл, апрелиин 20-доор, хоёрдохёо—майн арбаадаар, хорёодоор уһалбал таарамжатай. Уһанай газар гурбадахяа уһалхада болохо. Үбһэ ногооной эдеэшэжэ, сэсэглэжэ байха үетэй энэнь тохёолдоно.

Газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихын зорилгоор намартаа уһалхада зүйтэй. Иигэжэ уһалагдадаг газар улам ехэдхэгдэхэ, газар уһалхада яарал табдал хабартаа болохогүй байна бшуу. Жэгдэрэн хүйтэрхын урда тээхэнэ, сентябриин 15-һаа октябриин 10 хүрэтэр уһалбал таарамжатай гээд дүй дүршэл тодорхойлно.

Хабартаа шииг нойто барихын зорилгоор гектар бүхэндэ 500—600 кубометр, намартаа гектар бүридэ 1000—1200 кубометр хараанай уһан жэгдээр шэнгээгдэхэ заабаритай.

Хабар нэгэдэхеэ, хоёрдохёо уһалхадаа гектар бүхэндэ 800—900 кубометр уһанай хүртэхөөр хубаарилхада болоно. Бухыдөө уһалагдадаг газарай гектар бүридэ 2200—2400 кубометр уһан хүртэхэ ушартай. Намар шииг нойто барихын тула газараа уһалһан һаа, хабарай үедэ, ургамалай түлэг дундаа ургажа байха үедэ нэгэ, хоёр дахин уһалхада хамаагүй. Гэхэ зуура газараа хэмһээ үлүүгээр уһалжархёо һаа, саашадаа хужар дабһа ехэтэй, намаг газар болошодог гээшэ. Энээниие хараада абаха хэрэгтэй.

Сабшаланда, бэлшээриншье газарта үтэгжүүлгэ хэхэ гээшэ шухала удхатай. Юуб гэхэдэ, газарта нэгэ дахин нютагай гү, али минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, ургасань 2—3 дахин дээшэлдэг. Нэгэ доро һайса үтэгжүүлээд, уһалаад байбал, ургасань 5—6 дахин дээшэлдэг байна бшуу. Гэхэтэй хамта малай байрада дүтын сабшаланда, бэлшээриин газарта га бүхэнэй 20—30 тонно шэбхэ 4—5 жэлэй туршада нэгэ гаргаха заабаритай. Мүн иимэрхүүгээр уһалагдадаггүй сабшалан, бэлшээриие 6—7 жэлэй туршада нэгэ дахин үтэгжүүлхэдэ һайн. Ногооной ургахын урда тээ уһалагдадаг, үгыньe сабшаланда шэбхэ үтэгжүүлгэ болгон оруулдаг. Түрүүшынхеэ уһалхын урда тээ шэбхэеэ жэгдэ тараажа, балуураар, катогоор бутаруулхада һайн. Шэбхэһээ холо байһан сабшалангай газарта минеральна үтэгжүүлгэ шэбхэ хоёрые холижо оруулхада ашаг үрэтэй байдаг.

Сабшалан, бэлшээриин ургаса ойрын жэлнүүдэй туршада эрид һайжаруулжа, хямда сэнтэй үбһэ тэжээл ехээр хуряажа, мал ажалай продуктнуудые улам элбэг дэлбэг болгохо тэмсэлдэ хүдөөгэй ажалшан бүхэн хубитаяа оруулха уялгатай.

Н. ХРЕБТОВ,
хүдөө ажахын Буряадай туршалгын станциин таһагые даагша.

ХАРАҺАН, ОЙЛГОҺОНОО ХАЛАН АБАХАБДИ

Мяханай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссийскэ семинарһаа

Россин Федерациин мяханай промышленностиин предприятинуудай, зарим союзна республиканuудай хүдэлмэрилэгшэд эдеэ хоолой хаядаһа суглуулжа, малай тэжээл бэлэдхэхэ талаар Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадта хэгдэжэ байһан ажалтай гурбан үдэрэй туршада танилсаа, дүй дүршэлөө халан абалсаба.

Семинарта хабаадагшад белково тэжээл үйлэдбэрилхэ бүхы технологическа процессүүдтэй танилсаба. Тэдэнэр эндэ хараһан олон юумээр һонирхоо, комбинадайхидай дүй дүршэл өөһэдынгөө предприятинуудта дэлгэрүүлхэ тухай хөөрэлдөө.

Айлшад комбинадай бусад цех, заводуудаар ябаа, эндэ үйлэдбэрилэгдэдэг продукци үзэһэн, тэрэнэй шанар тухай һанамжануудаа хэлэһэн байна.

Зүблөөнэй һүүлшын үдэр ехэ һонирхолтой хөөрэлдөөн болоһон байна. Эрхүүгэй мяханай комбинадай техническэ фабрикануудай цехэй начальник А. С. Грибанов семинарай аша туһатай байһые тэмдэглэхэ зуураа, малай тэжээл буйлуулха арга боломжонууд мяханай промышленностиин предприяти бүхэндэ бии гэжэ хэлэбэ.

— Эдеэ хоолой хаядаһа хэрэглэн, малай тэжээл буйлуулхада хүдөө ажахыда ямар аша туһатай байһые Улаан-Үдын комбинадай дүй дүршэлһөө ойлгожо абабабди,—гэжэ Алас-Дурнын совнархозой Уссурийска мяханай комбинадай мяха-өөхэнэй цехэй начальник И. К. Кононенко тэмдэглэбэ. Улаан-Үдын уралан наринжуулагшадай бүтээһэн поточно лини ехэ һонирхолтой. Энэ лини предприятинуудта бүтээжэ боломоор. Эндэ хараһан, ойлгожо абаһан юумэеэ өөһэдынгөө предприятинуудта нэбтэрүүлжэ, малай тэжээл ехээр буйлуулдаг болохобди гэжэ тэрэ хэлээ.

— Эндэ ерэжэ, комбинадай ажалтай танилсаһандаа би баяртайб,— гэжэ Средне-Волжско совнархозой Белебеевскэ мяханай комбинадай мастер А. Л. Скрасбина мэдүүлбэ. Предприятидаа бусажа, танай дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ байһанаа найдуулнаб.

Дунда-Азиин совнархозой управлениин инженер Р. Н. Сильченко, Ярославска мяханай комбинадай ахалагша мастер К. П. Пилипенко, Фрунзенскэ мяханай комбинадай хүдэлмэрилэгшэ П. В. Колено, Улаан-Үдын мяханай комбинадай директорэй экономическа хүдэлмэриин талаар орлогшо Н. Н. Сперанский болон бусад эндэ үгэ хэлэһэн байна. Иимэ семинар-зүблөөнэй ехэ аша туһатай, һонирхолтой байһан тухай тэдэнэр булта тэмдэглээ. Үгэ хэлэһэн айлшад өөһэдынгөө предприятинуудай ажал хэрэг тухай хөөрэжэ үгэбэ. Техническэ фабрикануудай цехэй начальник А. Г. Томарев Ленинградай мяханай комбинадай коллективэй эршэтэ ажал, дүй дүршэл тухай һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Семинарта хабаадагшад һанамжануудаа хэлээ, шүүмжэлхы ажаглалта хээ, үнэтэ дурадхал оруулаа. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, са... бүри ехэ хүдэлмэри ха... шэнэ амжалта туйлахыень... комбинадай коллективта ... байһанаа тэдэнэр 'ма... Оньһожоруулмал лини са... наринжуулан һайжаруулха... мат арга үргэнөөр хэрэгли... хала гэжэ тэмдэглэгдээ.

Зүүн-Сибириин совна... мяханай, һүнэй промыш... тиин управлениин нача... Л. А. Эйзлер үгэ хэлээ.

Үйлэдбэриингөө хаядаһ... луулжа, малай тэжээл буй... жа байһан дүй дүршэл ... шаалтай гэжэ тэмдэглэ... тусхай тогтоол баталан ... Тэжээл буйлуулха оньһож... мал лини мяханай комбина... та тодхохо гэжэ дурадх... Мүн дунда, бага хүсэтэй ... най комбинадуудта тодх... иимэ лини бүтээдэг боло... гүйһан гүйлтэ СССР-эй Г... най дэргэдэхи машина бүт... комитедтэ эльгээгдээ.

Г. ХАРЧЕН...

Мүнөөшье шалгарһаар

Үнгэрһэн жэлэй зун һэн. Аажамаар урдаһан Сэлэнгэ мүрэнэй туласа эрье дээрэ оршоһон судна заһабарилгын заводой хашаа соохи уляаһан мододой һүүдэртэ хүнүүд олоороо сугларанхай. Ногоон сэмбээр хушаатай столой дэргэдэ хүрэжэ ерэһэн нүхэдтэ шагнал, шангууд барюулагдана, амаршалгын альга ташалган аадар шэнгеэр наярна...

Хүнгэн шамбай бэетэй, дүшөөд наһанай хүнэй хүдэлмэришэ хүдэр гарта барюулагдаһан улаан торгон хабтаһан соо «...БурАССР-эй 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, республикынгаа промышленность хүгжөөлгэдэ эдэбхи габьяатай байһанайтнай түлөө, хүндэтэ Леонид Васильевич Прутовой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй Грамотаар Тании шагнана» гэһэн үгэнүүд алтан үзэгүүдээр аржытар бэшэгдэһэн байба.

Иимэ шагналда хүртөөд байхадаа хэн баярлахагүйб. Тэрэнэй шэг шарайда омог баярай ошон бадаран байгаа һэн. Хамагай түрүүн өөрынь бригадын гэшүүд баруун гараа үгэжэ, ажал хэрэгтээ үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэ.

— Нүхэд, бү эндүүрыт. Энэ шагнал гансал өөрынгөө бэрхэдэ абаа бэшэб. Бултанаймнай шагнал, бултанаймнай амжалтын түлөө үгтэһэн шагнал...—гээд Леонид Васильевич Хүндэлэлэйнгөө грамотые нүхэдтөө харахыень үгөө бэлэй...

Тэрэ гэһээр хахад жэлһээ дээшэ саг үнгэрөө. Долоон жэлэй зургаадахи жэлэй эхилээд байһан энэ үедэ Леонид Васильевич Прутовойн даадаг бригадын коммунис ажалайнгаа хүндэтэ нэрэ зэргые хэр арюунаар абажа ябаһан тухай һаяхан һонирхогдобо.

Заводой хабсаргалгын участогта халуун хүдэлмэриин хаһа үбэлэй хүйтэндэ, зунай аяма халуундашье таһалдадаггүй. Илангаяа мүнөө, уһа мульһэнэй урдахын, навигациин эхилхын урда тээ хабсаргалгын хүдэлмэри үдэр, һүнигүй ябуулагдана. Үндэр гэгшын кранууд забда залигүй хүдэлжэ, элдэб ехэ детальнууд хабсаргагдажа байһан теплоходуудай корпусуудта абаашагдана. Талмайн дунда тодхогдоһон тиимэ кранай нэгэндэ Леонид Прутовойн хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригада ажаллажа байба.

Бригадын гэшүүд—хүсэн дундаа ябаһан хүдэр гэгшын хүбүүдэй хүдэлмэрилжэ байхые харахадаа урмашахаар. Хамагай түрүүн хүн бүхэнэйнь олон мэргэжэл шудалһан элеэр харагдана. Хэхэ ажалай гарахые хүлеэжэ байха хүн эндэ үгы, хүн бүхэн хэхэ юумэеэ өөрөө мэдээд, хаба соогоо ажаллана.

— Леонид Васильевич, ойртоод байһан Майн 1-нэй һайндэрые ямар амжалтаар угтахаяа байнабта,— гээд бригадирһаа асуугдаба.

— Ехээршье һайрхамаар юу байхаб. Апрель һарынгаа даалгабари 20—30 процентээр үлүүлхэл байхабди,—гээд тэрэ дарууханаар харюусаба.

Нүхэр Прутовойн иигэжэ хэлээ хада ажал хэрэгынь урагшатай һайнаар ябана гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Хэрбээ бригададань али нэгэ дутагдалай гараһан гү, али табиһан зорилгынгоо бүтэсэгүй байгаа һаа, Леонид Васильевич урид найдуулгаяа үгэдэггүй зантай хүн. Энээнииень суг хүдэлдэг нүхэдынь, мүн заводой хүтэлбэрилэгшэдшье мэдэхэ болонхой.

— Харагты, энэ теплоходой гол узелнуудые нормын ёһоор хоёр долоон хоног соо хабсаргаха байгаабди,—гээд бригадир саашань хөөрэжэ оробо.—Бидэнэр Майн һайндэрэй ажалай вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо хамаг арга шадалаа гарган, болзорһоонь хоёр хоногоор уридлахаяа байнабди...

— Ганса процент хараад ... дана бэшэ. Шанарай түлөө ... гаар тэмсэгдэнэ гээшэ,—... тандаһаа котельщик Генна... Галкин хөөрэлдөөндэ хабаа...

— Котельщик хүндэ ажа... шанар эгээл шанга шалг... байха ёһотой даа,—гээд тэрэ... хэлээшые дэмжэбэ.

— Тон зүб. Котельна ту... рэлгэнүүд гансал эрхим ша... тайгаар хабсаргагдана. Иимэ ... жалта туйлахын түлөө я... оролдохо хэрэгтэй ха юм,—... 5-дахи разрядай электр... нууршан нүхэр Каленых та... һээ нэмэнэ.

Тамхилха зуура болоһон ... хэн хөөрэлдөөн түс бриг... гэшүүдэй ямар оролдолго, ... мэлзэлгэтэйгээр ажаллажа ... һанайнь гэршэ болоно.

Ажалайнгаа бүтээсые ... дээшэлүүлээд, шанарай та... эрхим сэгнэлтэ туйлахын ... Леонид Васильевичын бриг... бага бэшэ оролдолго гарга... элдэб бэрхэшээлнүүдые дабһ... байна. Нэн түрүүн ажалай ... хидхэлэй талаар түрүү дүр... халан абажа, суднануудые к... плексно аргаар хабсаргадаг ... лоо. Энэ зорилгые бэелүүл... тула бригадын гэшүүн бүхэн ... дэн мэргэжэл шудалха ба... болоо һэн.

Түрүүшын гол зорилго ... лүүлэгдээ: хүн бүхэн крановщи... гай, электрогагнууршын, коте... щигэй, хабсаргагшын, слесар... мэргэжэл хуу шудалан... Энээнэй ашаар тус бригада ... ные эхинһээнь абаад эсэс хү... тэр өөһэдынгөө хүсөөр хабса... на. Тиигэжэ ехэ хэмжээнэй м... гэ зөөри арьбалха, ажалай те... ническэ нормо дээшэлүүлхэ ... олгоһон байна.

Майн һайндэрэй хүндэл... дэлгэрһэн социалис мүрыс... эдэ үдэрнүүдтэ улам ургад... байна. Нүхэр Прутовойн хүт... бэрилдэг бригада Улаан-Үд... судна заһабарилгын заводой х... дэлмэришэдэй дундаһаа шалг... ран, коммунис ажалайнгаа түг... ходо дээрэ баринхай.

Б. ДАШИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа ...): Г. Каленых, Г. Галкин, бригад... Л. Прутовой, П. Алексеев, ... Муратов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ЭСЭХЫЕ МЭДЭНГҮЙГӨӨР

Үнгэрһэн жэлэй намарһаа Улаан-Үдын Октябрьска райондо теплотрасса баригдана. Энэ барилгын удха шанарые хүдэлмэришэд һайнаар мэдэрнэ. Ноoһо угааха фабрикада шухала хэрэгтэй халуун уһан тэрээгээр дамжуулагдаха юм. Мүн тус райондо һүүлэй жэлнүүдтэ баригдаһан шэнэ гэрнүүдтэ халуун уһа оруулха гэжэ хараалагданхай.

Барилгашадай олонхинь найдамтай һайнаар, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллана, даажа абаһан барилгаяа хараалагдаһан саг болзор соонь ашаглалгада тушаахые оролдоно.

Барилга-хабсаралгын 2-дохи управлениин нүхэр В. Захаровай даадаг комплексно бригада экскаватортa ажаллана. Тэдэнэр малтагдаһан нүхэ жэгдэрүүлхэ, траншей бетоноор хушаха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Мүн нүхэр В. Муравьевой бригада эндэ шалгарна. Түмэр хоолойнуудые хабсарган табиха, гагнаха ажалаа һайн шанартайгаар ...үтээнэ.

Барилгашад Майн һайндэрэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгаяа бодотоор дүүргэхые оролдоно. Майн нэгэн болотор үшөө 240 метр теплотрасса барижа дүүргэхэ зорилготойгоор тэдэнэр ажаллана. Мүнөө барилгашад даабаряа үдэр бүхэндэ 110 процент дүүргэнэ. Ажалай түрүүшүүл Иннокентий Вакарин, ...колай Куриганов, Ф. С. ...нов болон бусад һайн жэшээ ...руулан, даабаряа холо үлүү... һайн шанартайгаар дүүргэн...

Эдэ бригаднуудай зарим ... шүүд библиотечно инстит... хамтын байрын канализаци... рижа байнхай. Эндээшье та... бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаж... рэниие һайндэр болотор дүүр... гэжэ оролдоно.

А. ШУЛУНОВ.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной апрелиин 23.

Наука, техникын талаар Ленинскэ шан олгохо

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитетдэ

[Н]АУКА, ТЕХНИКЫН ТАЛААР ЭГЭЭН ЛЭ ЭЛИТЭ ЕХЭ ЗОХЁОЛНУУДАЙ ТҮЛӨӨ ЛЕНИНСКЭ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАИ

(...л. Эхиниинь 1-дэ хи... нюурта)

II.

...ын талаар эгээн лэ элитэ ...мэриин түлөө 1964 оной ... шан олгохо:

...ничев Николай Максимо... Москва городой арадай ... соведэй агрегатна ста... болон автоматическа ...эй нэгэдэхи тусхай кон...рска бюрогой началь... хүдэлмэриин хүтэлбэрилэг... ...лаев Владимир Василье... **Корчин** Михаил Иванович... ...ектын главна конструк... **Кунин** Михаил Алексеевич... ...гай начальник, **Крыленко** ... Владимировичта, электро...нүүдэй талаар ахамад ...тор, мүн лэ бюрогой хүдэл...эд, **Степашкин** Семен Мит...ичта, Москвагай И. А. Ли... нэрэмжэтэ автомобильна ... главна технолог, **Творогов** ... Васильевичта, Серго Орд...ын нэрэмжэтэ станок бү... заводой цехэй начальник, ... Николай Савельевичтэ, ...алагша наладчик,—СССР-...обильна болон тракторна ...ностьда двигательнүүдэй ...льнуудые механическаар ...аhалгые үргэлжэдэнь авто...бсэглэhэнэй түлөө.

...иков Александр Иванович... ...-эй Наукануудай акаде...үүн-корреспондент, метал... машина бүтээлгын та...союзна научна шэнжэл... проектно-конструкторска ...ай директор, хүдэлмэриин ...лэгшэ, **Казанская** Инна ...на, техническэ науканuu...идат, лабораторие даа...и Евгений Ильичтэ, лабо... урдын начальник, **Милю...** ...фим Порфильевичта, таhа...льник, **Панфилов** Михаил ...ичто, бүлэгэй хүтэлбэри... **Романчиков** Борис Федоро... ...hагай начальник, мүн лэ ...ай хүдэлмэрилэгшэн, **Греч...** ...фор Андреевичтэ, Ф. Э. ...скиин нэрэмжэтэ метал...а заводой цехэй начальник... Монсогор түмэр шаба та...ана технологиие болон бү...огуудые байгуулжа хэрэг... түлөө.

...ерман Марк Ароновичто, ...э науканuудай доктор. ... Госпланай болон СССР-эй ...дай академиин дэргэдэхи ...тээлгын, автоматизациин ...үүдэй болон залан жолоо...ньhо түхеэрэлгэнүүдэй та...анэй комитедэй автомати... телемеханикын институ...ай тэлбэрилэгшэ, **Берен...** ...на Константиновнада, **Еф...** Тамара Константиновнада, ... инженернүүд, **Тагаевская** ...кадьевнада, младша науч...мэрилэгшэ, **Таль** Алексей ...ичтэ, техническэ науканuu...идат, лабораторие даагша, ...институдай хүдэлмэрилэг... ...ас Петр Матвеевичтэ, Моск...ой арадай ажахын соведэй ...ор» гэжэ заводой главна ...тор, **Бенедиктов** Павел ...ича, заводой дирек... «...ЭППА» гэжэ промышлен... автоматикын элементнүү...ерсальна системэ байгуул...лэhэнэй түлөө.

...олов Александр Василье... ...ыго-вятска арадай ажахын ... электропромышленностиин ...иин начальник, **Володин** ...онтьевичто, 500 киловатт ...итэй электродамжуулгые ... управлениин ахалагша **Федосеев** Алексей Михайло... ...ническэ наукануудай док... ...ргосетьпроект» гэжэ инс... таhагай начальник, **Ермо...** ...тор Михайловичта, **Петров** Сергей Яковлевичта, мүн лэ институдай проектын главна инженернүүд, **Мельников** Михаил Федоровичто, СССР-эй Европодохи хубиин нэгэдэмэл энергетическэ системын нэгэдхэгдэhэн диспетчерскэ управлениин релейнэ хамгаалалгын, автоматикын болон телемеханикын албанай начальнигай орлогшо, **Микуцкий** Генрих Викентьевичтэ, техническэ науканuудай кандидат, секторые даагша, **Сапир** Евгений Давыдовичта, техническэ науканuудай кандидат, сектрые даагша, **Царев** Михаил Ивановичта, техническэ науканuудай кандидат, лабораториие даагша, электроэнергетикын бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд, **Чернобровов** Николай Васильевичта, «Мосэнергын» главна инженерэй орлогшо,—тон ехэ напряженитэй холын электродамжуулгын релейнэ хамгаалалгын болон автоматикын бүлэг оньhо түхеэрэлгэнүүдые байгуулhанай түлөө.

5. **Агеев** Григорий Кузьмичта, «Ленинуголь» гэжэ трестын Черкасская Северная № 2 гэжэ шахтын малтагшадай бригадир, **Бибно** Николай Петровичто, «Коммунарскуголь» гэжэ трестын Комиссаровска шахтоуправлениин малтагшадай бригадир, **Бойко** Михаил Лукьяновичта, «Кировуголь» гэжэ трестын Кировэй нэрэмжэтэ № 22 шахтын малтагшадай бригадир, **Зинченко** Иван Денисовичтэ, «Рутченковуголь» гэжэ трестын Абакумовай нэрэмжэтэ шахтын малтагшадай комплексно бригадын бригадир, **Кошкарев** Николай Григорьевичто, Украинын КП-гэй Кировскэ промышленно-үйлэдбэриин комитедэй нэгэдэхи секретарь, **Буйденко** Павел Андреевичтэ, «Кадиевуголь» гэжэ трестын главна инженер, **Москаленко** Николай Павловичта, Замковско № 2 шахтын малтагшадай бригадир, **Чалом** Иван Семеновичто, мүн лэ трестын Ильичэй нэрэмжэтэ шахтоуправлениин начальник, **Григорьев** Иван Александровичта, «Лисичанскуголь» гэжэ трестые эрхилэгшэ, **Сморчков** Юрий Петровичто, «Краснодонуголь» гэжэ трестын Суходольско № 1 шахтын начальник, **Деменков** Алексей Александровичта, «Антрацит» гэжэ трестын Нагольчанска № 3 шахтын главна инженер, **Давыдов** Иван Никитовичтэ, «Шахтерскантрацит» гэжэ трестын № 4—9 шахтын малтагшадай комплексно бригадын бригадир, **Бобырев** Виктор Борисовичта, «Красноармейскуголь» гэжэ трестын № 2 шахтоуправлениин начальник,—Луганска областиин шахтануудта болон Донецкэ областиин түрүү шахтануудта түргэнөөр малталгын онол аргануудые болон малталга эмхидхэлгые нарижуулан hайжаруулhанай түлөө.

6. **Арутюнян** Сурен Михайловичта, «Донгипроуголемаш» гэжэ институдай главна конструктор, **Башков** Александр Ильичтэ, техническэ науканuудай кандидат, директор, **Дьяченко** Константин Ивановичта, бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, **Литвинов** Георгий Алексеевичтэ, **Распопов** Владимир Ивановичта проектын главна конструкторнууд, **Сукач** Александр Давыдовичта, таhагай начальник, мүн лэ институдай хүдэлмэрилэгшэд, **Бочкарев** Алексей Павловичта, «Горловскуголь» гэжэ трестын «Комсомолец» шахтын комбайнай комплексно бригадын бригадир, **Гуржий** Павел Ивановичта, комплексно бригадын бригадир, **Михеев** Сергей Владимировичта, участогай урдын начальник, мүн лэ шахтын хүдэлмэрилэгшэд, **Ковтун** Григорий Ивановичта, Горловско С. М. Кировэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой директор, **Лякин** Виктор Федоровичто, «Горловскуголь» гэжэ трестые эрхилэгшэ, **Мамай** Николай Яковлевичта, «Краснодонуголь» трестын Суходольско № 1 шахтын комбайнай комплексно бригадын бригадир, **Александров** Сергей Николаевичта, «Никитовка» гэжэ № 4—5 шахтын комбайнай комплексно бригадын бригадир,—Донбассай нягта хатуу нүүрhэ малтан абалгые оньhожоруулхын тулада комбайн байгуулжа, хэрэглэhэнэй түлөө.

7 **Ансимов** Владимир Владимировичта, урдын главна геофизик, **Белкина** София Гдальевнада, таhагай начальник, **Быстрицкий** Александр Григорьевичто, управлениин начальнигай орлогшо, **Ровнин** Лев Ивановичта, главна геолог, **Савельев** Борис Власовичта, Сургутска нефтебэдэрэлгын экспедициин начальник, **Цибулин** Лев Григорьевичто, главна геофизик, **Эрвье** Рауль-Юрий Георгиевичто, управлениин начальник, **Юдин** Альберт Григорьевичто, Нарыкарска экспедициин главна геолог, Тюменскэ геологическа управлениин хүдэлмэрилэгшэд, **Казаринов** Владимир Пантелеймоновичто, геолого-минералогическа науканuудай доктор, Сибириин геологиин, геофизикын болон минеральна зүйлнүүдэй научно-шэнжэлэлгын институдай секторые даагша, **Ростовцев** Николай Никитичтэ, геолого-минералогическа науканuудай доктор, мүн лэ институдай директор, **Норовин** Михаил Калинковичто, геолого-минералогическа науканuудай доктор, **Наливкин** Василий Дмитриевичтэ, геолого-минералогическа науканuудай доктор, Бүхэсоюзна нефтиин научна шэнжэлэлгын геолого-бэдэрэлгын институдай секторэй хүтэлбэрилэгшэ, **Осыко** Татьяна Ивановнада, геолого-минералогическа науканuудай кандидат, бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын геологическа институдай таhагай начальник,—Баруун-Сибириин набтар газарта нефть болон газай олдохо хараа замые научна ёhоор баримталhанай, эндэ газ элбэгтэй түрүүшын Березовско районие элирүүлэн олоhоной түлөө.

8. **Семенов** Олег Алексеевичтэ, техническэ науканuудай кандидат, Украинын соргонуудай научно-шэнжэлэлгын институдай директор, **Острин** Григорий Яковлевичта, техническэ науканuудай кандидат, **Фролов** Виктор Филипповичтэ, ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэд, **Самылин** Александр Кузьмичта, лабораториин хүдэлмэрилэгшэ, **Мясоед** Сергей Михайловичта, секторэй хүтэлбэрилэгшэ, **Гончаревский** Михаил Семеновичто, таhагай хүтэлбэрилэгшэ, мүн лэ институдай хүдэлмэрилэгшэд **Шайкевич** Соломон Або-Шойлевичтэ, Первоуральска новотрубна заводой цехэй начальник, **Василенко** Сергей Иосифовичто, Никопольско урда-трубна металлургическа заводой главна инженер, **Сидых** Георгий Алексеевичтэ, цехэй начальник, **Науменко** Григорий Никандровичта, цехэй начальнигай орлогшо, мүн лэ заводой хүдэлмэрилэгшэд, **Соминский** Зельман Абелевичтэ, Синарска соргын заводой главна инженер,—Жэбэрдэггүй соргонуудые бүтээсэ ехэтэйгээр үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ арга ухаалан зохёожо, промышленна үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй түлөө.

9. **Изаксон** Ханаан Ильичтэ, Таганрогой комбайнай заводой таряанай комбайнуудай болон самоходно шассиин талаар гүрэнэй тусхай конструкторска бюрогой главна конструктор, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ, **Горбачев** Евгений Александровичта, бюрогой начальнигай орлогшо, **Анашкин** Александр Трофимовичта, **Румянцев** Евгений Константиновичта, **Шумаков** Виктор Георгиевичто, таhагуудай начальнигууд, мүн лэ бюрогой хүдэлмэрилэгшэд, **Меркулов** Александр Матвеевичтэ, «Ростсельмаш» заводой директор, **Лутай** Николай Владимировичта, Таганрогой комбайнай заводой директор, **Иванов** Василий Александровичта, Хойто-Казахстанай арадай ажахын соведэй түрүүлэгшэ, «Ростсельмаш» заводой урдын директор, **Коваль** Иван Андреевичтэ, Харьковай «Серп и молот» гэжэ мотор бүтээлгын заводой главна конструктор, **Абелев** Осан Шнеуровичта, Хойто-Казахстанай арадай ажахын соведэй хүдөө ажахын машина бүтээлгын управлениин урдын начальник, **Овчаров** Валериан Ивановичта, Харьковай арадай ажахын соведэй автотракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын управлениин главна инженер,—СК-4 гэжэ таряанай комбайные ухаалан, зохёоhоной, Таганрогой комбайнай болон «Ростсельмаш» гэжэ тусхай мэргэжэлдэороhон заводуудта тэдэниие олоор бүтээжэ гаргаха ябадал эмхидхэhэнэй түлөө.

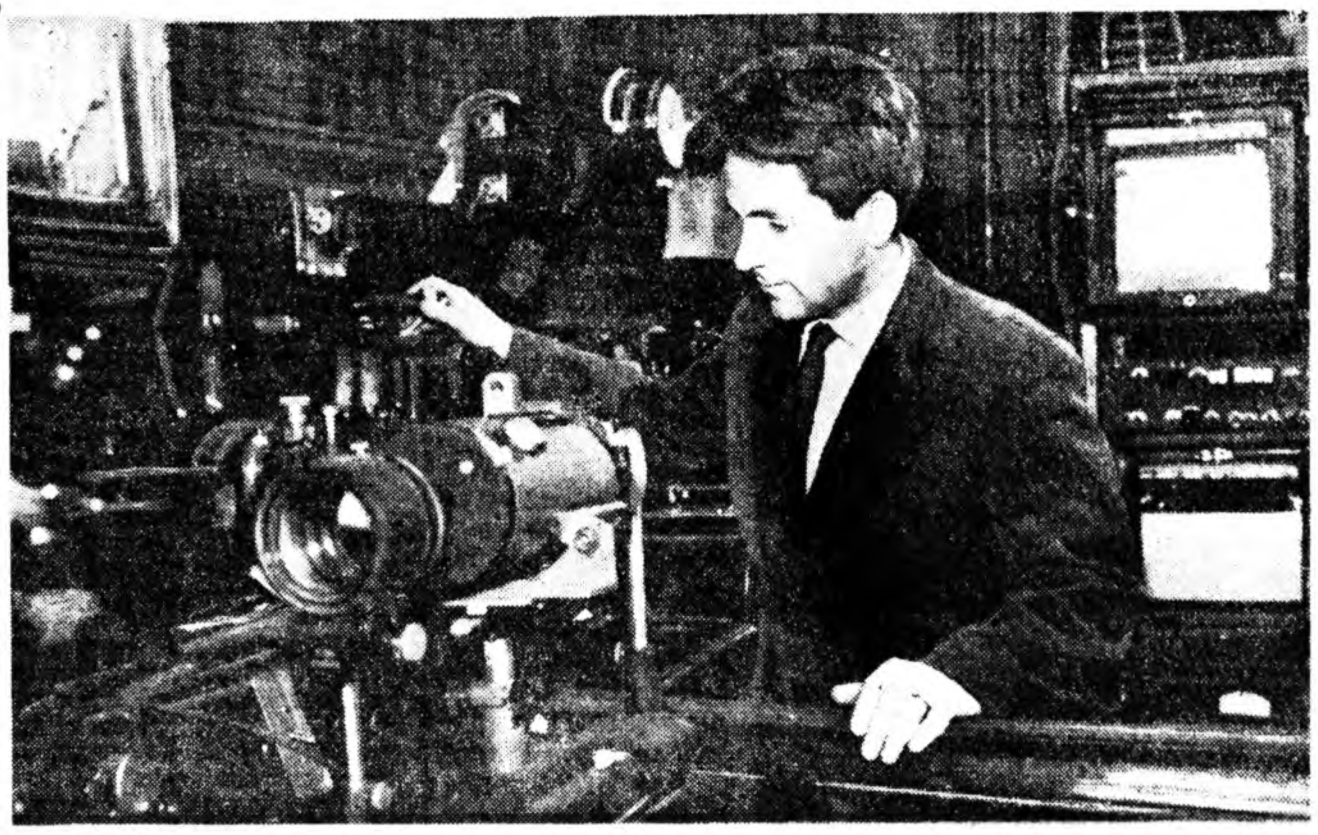

Наранай байдал шэнжэлхэ уласхоорондын жэлтэй дашарамдуулан, олон оронуудай научна томо томо түбүүд шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ. Замбуулинай дайдада, ионсферэ, агаарта болон Газарта Наран ямар нүлөө үзүүлдэг тухай асуудалнуудта эдэ шэнжэлэлгэнүүд зорюулагдана. Мүн совет эрдэмтэд энээндэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсана. СССР-эй Науканuудай академиин болон бусад научна зургаануудай станцинуудта программын бүхы hалбаринуудаар хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Элдэб зононуудта оршодог гидрометеорологическа станцинууд аэрологиин актинометриин, атмосфернэ электричествын талаар ажаглалтануудые хэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Науканuудай академиин газарай магнетизмын, ионосферын, радиодолгинуудые дамжуулха институдай эрдэмтэн И. А. Жулин шэнжэлэлгэ хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЛИТЕРАТУРА БОЛОН ИСКУССТВЫН ОНСО ГАЙХАМШАГ ШЭНЭ ЗОХЁОЛНУУД

Литература болон искусствын талаар Ленинскэ шан олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. ТИХОНОВТОИ ТАСС-ай корреспондентын хэhэн хөөрэлдөөн

Уран бэлигтэ интеллигенцитэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй уулзаhан дурасхаалта үдэрнүүдhээ хойшо нэгэ жэл үнгэрөө. Энэ уулзалга литература болон искусствые саашадань хүгжөөлгэдэ угаа ехэ удха шанартай байжа, бүхы совет уран зохёолшодой, уран зураашадай, артистнуудай, хүгжэмшэдэй шэнэ юумэ бэдэрхэ, шэнэ амжалтануудые туйлаха ябадалдань туhа хүргөө.

Энэ жэл олон янзын уран бүтээлэй талаар шэнэ туйлалтануудые асараа. Конкурсын хоёрдохи турта хабаадахын тула табигдаhан хэдэн арбаад кандидатураhаа 27 кандидадыень литература, искусствын талаар Ленинскэ шангай комитет үлөөжэ абаhан байна. Ленинскэ шан олгохоор табигдаhан зохёолнууд болон хүдэлмэриие зүбшэн хэлсэлгэдэ комитедэй гүйлтаар олониитэ зон угаа эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Дүрбэ мянга табан зуу гаран бэшэг манда ороо. Уран зурагай искусствын зохёолнуудай выставкэ СССР-эй Уран зурагай академиин зал соо эмхидхэгдээд, 73 мянга үлүүтэй хүн орожо хараа. Элдэб организацинуудта тэдэ зохёолнуудые олоороо зүбшэн хэлсэhэн стенограммануд, протоколнууд, выставкэ харагшадай тэмдэглэлнүүд комитедтэ оронхой. Ленинскэ шанда хүртэхэ зохёолнууд тушаа совет хүнүүдэй ехэ эрилтэ табидаг байhые эдэ hанамжанууд гэршэлнэ.

Мүнөө жэл энэ үндэр дээдэ сэгнэлтэдэ хүртэhэн зохёолнууд литература болон искусствын элдэб жанрнуудта хабаатай. Гэхэ зуура, тэдэ зохёолнууд hалбари бүхэндөө гайхамшаг үзэгдэл байhаниинь дамжаггүй.

«Тронка» гэжэ романайнь түлөө мэдээжэ украин уран зохёолшо Александр Терентьевич Гончарта Ленинскэ шан олгогдоо.

Манай үеын хүнүүд — шэнэ ажабайдал зохёон байгуулагшад энэ роман соо олоор харуулагданхай. Романай геройнууд — хүнгэн бэшэ хуби заяа үзэhэн хүнүүд болоно. Тиигэбэшье түрэл дайда дээрээ тэдэнэй хэhэн шэн габьяата ажал, hанал бодол, хүсэл эрмэлзэл ба мэдэрэлынь социалис обществын ажалшад гэжэ нэрлэгдэхэ арюун эрхэ эдэндэ олгоно. Гончарай найруулан бэшэдэг долисолоор дүүрэн арга маягынь тэрэнэй зохёолые онсо hайхан болгоно, уран шадабариин ехэ хүсэ, далайса олгоно. «Тронка» гэжэ роман бүхы Союз доторхи олон үндэhэ яhатанай совет литературада мэдээжэ болоо, эрилтэ ехэтэй уншагшад шэнжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

Бэлигтэй журналист Василий Михайлович Песковой «Шүүдэр дээрэхи мүрэнүүд» гэhэн очеркнууд, новеллэнүүлэй ном журналистикын ба публицистикын талаар Ленинскэ шанда хүртөө.

Энэ номые түрэл оронойнгоо хүн зоной ажал хэрэг, hанал бодолые hайхашаан дурлахаhаа гадна, мүн бусад, холын оронуудайшье байдал hайн мэдэдэг хүн бэшэhэн байна.

В. Песков шэнэ юумэнэй hайн hайханиие танидаг, хараhан үзэhэн юумэеэ уншагшадта дамжуулжа шададаг хүн юм. Энэ номынь—хүн тухай, тэрэниие тойрон байдаг байгаали тухай уран жэгүүртэ бодолоо зураглан гаргаhан зохёол болоно. Хүсэд шэнжэлэгдээгүй, hайн танилшье юумэнүүд энэ зохёол соонь шадамар бэрхээр харуулагданхай. Иимэ өөрсэ янзын онол шадабари энэ номые манай журналистикадахи гайхамшаг үзэгдэл болгоо.

«Красногвардеец», «hаалишан», «Тунгалаг үглөөгүүр», «Хоккеистнүүд» гэhэн бүлэг зурагуудайнгаа түлөө СССР-эй арадай уран зураааша Александр Александрович Дейнека уран зурагай искусствын талаар шанда хүртөө. Эдэ зурагуудынь айхабтар тодо хурсаар, уран hайханаар зохёогдоо. Эдээн доторнь бэеэрээшье, сэдьхэл бодолоорошье түгэлдэр хүсэтэй совет хүнүүдэй образууд харуулагданхай.

Энэ уран зураааша тоhон зурагай, графикын ба скульптурын талаар суута зохёолнуудые бүтээгээ. Тэрэнэй зохёолнууд олондо мэдээжэ болоhоор үнинэй. Мүнөө сагай гайхамшаг үзэгдэлнүүд ба хэрэгүүд уран зураашые хододоо hонирхуулдаг байна. А. Дейнекэдэ шэнэ мэдэрэл, шэнжэлгын хүсэн шэнгэнхэй. Эдэ шанарнууд Ленинскэ шангаар тэмдэглэгдэhэн зурагуудтань нэбтэрэнхэй байна. Эдэ зурагууд манай hүр жабхаланта искусствын гайхамшаг зохёолнууд болоно.

Совет болон классическа репертуарай баледуудтэ наадаhанайнь түлөө совет хореографическа искусствын түлөөлэгшэ Майя Михайловна Плисецкаяда Ленинскэ шан олгогдоо.

Майя Плисецкая Г. С. Улановагай удаа мүнөө сагай эрхим балеринэ гэжэ зүб нэрлэгдэдэг. Энэнэй уран шадабаринь бүхы дэлхэй дээрэ мэдэрэгдэнхэй. Мүнөө балеринэ Плисецкаягай уран бэлиг түлэг дунда hалбаржа байна.

Совет суута виолончелист Мстислав Леопольдович Ростроповичай концертно-наадалгын ажал ябуулга (1961—1963 онуудай программаар) Ленинскэ шангаар тэмдэглэгдээ.

Энэмнай эрхим артист, онсо бэрхэ багша гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ элитэ болонхой. Совет авторнуудай хори гаран виолончельнэ зохёолнууд, тэрэ тоодо Сергей Прокофьевой суута концерт-симфони, тэрэнэй концертино, Дмитрий Шостаковичой концерт, Арам Хачатурянай концерт-рапсоди Ростоповичой нэрэтэй холбоотой юм.

Гайхамшаг совет хүгжэмшын наадалга хаа хаанагүй ехэ hонирхол үүсхэдэг.

Совет кино болон театрай суутай артист Николай Константинович Черкасов Ленинскэ шанда хүртэбэ. «Хамаг юумэн хүн зоной аша туhада үлэнэ» гэhэн фильмдэ Дроновой роль наадаhанайнгаа түлөө энэ шанда хүртөө. Дроновой рольдо наадалгань искусствада зорюулhан Черкасовай ажабайдалдахи шухала шата болоо. Артистын гаргаhан образ профессор Полежаевай образоор эхи табиhан тэдэ эрхим геройнуудайнь галерейдэ ороxо байха. Дроновой образ гаргахадаа, Черкасовай баян бэлиг шэнэ хүсэтэйгөөр бадараа.

Черкасов «Хамаг юумэн хүн зоной аша туhада үлэнэ» гэhэн фильмдэ бэлиг шадабаритайгаар наадажа, манай үе сагай хүнэй сэдьхэл бодолой баялигые. hайн hайханиие, зохёон байгуулхы асари ехэ шадабариие харуулаа.

Арад зондо hайшаагдан мэдэрэгдэдэг, дээдэ шагнал хайрада — Ленинскэ шанда мүнөө хүртэhэн зохёолнууд иимэ байна. Совет олон үндэhэ яhатанай соёл культурын омогорхол, алдар соло болохо онсо гайхамшаг шэнэ зохёолнууд, хүдэлмэри ерэхэ жэлдэ гараха байха гэжэ литература болон искусствын талаар Ленинскэ шангай комитет найдана.

(ТАСС).

Москва апрелиин 21.

ХАНИ БАРИСААНАЙ АВТОКОЛОННО

Аха дүү Монгол ороной ажабайдалhаа

Монгол ороной сагай уларил угаа шэрүүн шанга юм. Илангаяа үбэлэй сагта монгол малшадта ехэ бэрхэшээл тохёолдодог. Саhа бурдаhанай боложо, шангаар хүйтэрхэдэнь хонишод хонин hүрэгөө далда дулаан газарта оруулха баатай болодог юм. Саhата шуурганай эхилхэ үеэр хонин hүрэг дал хашаадаа дүтэ байгаа hаань, бэрхэшээл тиимэшье ехээр тохёолдодоггүй гээшэ. Зүгөөр саhата шуурганай болоходо байраhаа холо бэлшэжэ ябаhан хонин hүрэгөө малшад дүтэ шадарай хадын нэмэридэ оруулжа, саhан дээрэ хэбтүүлээд, хүсэтэ hалхинай намдатар манажа байха ушартай болодог. Тиигээгүй hаа, хонин hүрэг hалхинда жадажа гүйлдэн ябашаха байна бшуу. Тиихэ үедэнь муудаhан хонинууд сүүдхын турша соо шэрбэгдэжэ үхэдэг гү, али арьяатадай хүнhэн болодог.

Зүгөөр ондоошье ушар тохёолдодог: саhанай ехээр орожо, бэлшээриин хагдые даражархихадань адууhа мал тэрээндэ хүрэжэ шадахаяа болидог юм. Тиигэжэ сагаан зуд болодог—мал тэжээлгүйдэжэ туража үхэдэг байха юм.

Иимэ үршагта ушар Монголой малшадта энэ үбэл тохёолдоо. Ороной олон аймагуудай үргэн дэлгэр тала дайдануудта энэ оной январь, февраль hаранuудта hалхи шуурган таhалдаагүй, саhан ехээр ороо. МНР-эй урда талын Гобидо болон баруун районуудта үзэгдөөгүй ехэ зузаан саhан ороо. hалхи бурдаhанай болохын хажуугаар ехэ хүйтэн байгаа. Олон ушарта 50 гаран градус хүйтэн болоо.

Хуушанай феодальна Монголдо иимэ ушарай тохёолдоо hаань, орон дотор гэр байрагүй гүйраншад бури нэмэхэ, олон айлнууд үлэсэжэ үхэхэ байгаа. Зүгөөр зол талаан болоходоо, иимэ барга харанхы хэсүү үе саг үни хада үнгэрhэн байна бшуу. Социализм байгуулжа байhан ороной правительство болон арад тиимэ ехэ хохидолдо оронгүйгөөр сагаан зудай хойшолонгуудые зайсуулжа шадаа.

Энэ гэнтэ тохёолдоhон хёотой урданайхи шэнги ганса нэгэн ажалша малшадай ажахынууд бэшэ, харин бүхы арад тэмсэл хэhэн байна. Зудта дайрагдаhан районуудай хамтын ажахынуудта туhаламжа үзүүлхын тулада городууд болон аймагай центрнүүдэй олон түмэн ажалшад ерээ, хохидолдо ороhон районуудта хэдэн олон мянган автомобильнууд, вертоледууд, самоледууд эльгээгдэжэ, малай тэжээл, хүн зоной эдеэ хоолой продуктнуудые абаашана.

Аха дүү республикада социалис лагерьтахи ханинарынь ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Советскэ автоколонныи жолоошод тухай Монголдо ехэ хани халуунаар, дуратайгаар дурдан хөөрэлдэдэг байна. Совет арадай эльгээhэн хүнүүд Монголдо hара үлүүтэй саг соо хүдэлжэ байна. Энэ үе соо тэдэнэр хадын болон талын харгынуудаар хэдэн мянган километртэ ябажа, олон зуун тонно ашаа зөөгөө. Забайкалец Столяров, молдаванин Челак, яхад Самарцев болон бусад шофернууд хүсэтэ «ЗИЛ-нүүдээ» хүйтэн hалхи шуурган соогуур, хүр саhа зүhэлэн Хангайн хадануудай шэлэ хүбшэнүүдые дабадаг байгаа.

Совет хүнүүд хаа хаанагүй хани халуунаар угтагдана. Иимэ ушар илангаяа мартагдашагүй: ашаагаа тээхэ ёhотой Эгүр гэжэ госхоздо автоколонно hүниин тэнгэй үнгэрhэн хойно ерээ. Иимэ орой болоhон байгаашье hаань, советскэ хани барисаанэй колонные угтахын тулада тосхоной бүхы хүн зон гараhан байгаа. Машинанууд удаа дараалуулан ашагдаhан байна. Монголнууд болон ородууд сүг хүдэлөө, хамтаараа ажаллахада урагшатай хүхюутэй байгаа. Час хахадай үшөө үнгэрөөгүй байхада бүхы машинануудта ашаан тээгдээд байгаа hэн.

Тиигээд холын замда гарахынгаа урда тээ жолоошод амарха зэргэтэй болоо hэн. Гоби-Алтайн аймагай түб Юсанбулаг хүрэтэр мянга шахуу километртэ ябаха хэрэгтэй байгаа ха юм. Зүгөөр радиатор соохи уhанай хүрэхэгүйн тулада (30 гаран градус хүйтэн байгаа) тэрэниие хир хирэ болоод лэ халааха зорилгоор машина соогоо hууха гү, али радиаторнуудhаа уhыень гоожуулха хэрэгтэй байгаа. Тиигээ hаань замдаа гаралга унжагайрха байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, двигательнүүдые хүдэлгэхын тулада үглөөгүүр 500 литр уhа бусалгаха хэрэгтэй болохо байhан юм. Совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн иимэ дурадхал оруулаа: совет жолоошод амараг, юуб гэхэдэ, тэдэнэр холын бэрхэтэй замда гарахань гээшэ. Бидэнэр өөhэдөө уhа халаахабди. Манай жолоошодые амаруулхын, үглөөгүүр двигательнүүдээ хүдэлгэхэдэнь туhалхын тулада тосхоной бүхы хүн зон унтангүй хоноо. Үглөөгүүр бусалhан уhатай ведронууд, бедонууд бариhан бочконуудые үргэhэн тосхоной хүн зон машинануудай байhан газарта ошоhон байна.

...Хани барисаанай колонно замаа үргэлжэлүүлжэ, зудта дайрагдаhан районууд руу тэжээл абаашажа ошоhон байгаа. Совет хүнүүдэй ажал манай хоёр арадуудай хани барисаае улам ехээр бэхижүүлнэ.

Г. ГАВРИЛЕНКО,

ТАСС-ай корреспондент.

Улаан-Баатар.

...эдүүдэй ...дэлмэри

ДЕПУТАДАЙ ҮҮСХЭЛ ГАРГАХАДА

...а оной эхеэр hэн. ... манай Совет аймагай сельсоведүүдэй хүдэл...гшэдтэ уряал бэшэ...дажа, хүдөө ажахын ... гүрэндэ ехээр худал... мүн хүн зонhоо ородог ...лбэри суглуулха 1964 ...гэдэхи кварталай түсэ...зорhоонь урид дүүр...hэн дээшэлүүлэгдэhэн ...баа hэн.

...тадуудай пост бүхэндэ ...даабари үгтэжэ, сомо...путат бүхэн өөhэдынгөө ...дай хүн зонhоо хүдөө ... продукт, мяха, үндэ...уулха хэрэгтэ хамсы...жа ороо бэлэй. Нэгэ ...шээ дурдаябди. Депутат Цыржимит Цыренова өөрынгөө участогта ходо ябажа, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг.

— Ганса ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулаад лэ, хүдөө ажахын продукт суглуулжархихаб гэжэ бэлээр hанаха юун байха hэм. Хүн зониие эмхидхэхэл хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Анаагай совхозой 1-дэхи фермын оршодог Улаан Одон тосхоной ажалшадай суглаан дээрэ нэгэдэхи кварталай түсэб тухай хөөрэжэ үгэхэдэмнай, хүн зон бидэниие дэмжэн угтаа hэн,— гэжэ Цыржимит Цыренова хөөрэнэ.

Нээрээшье нүхэр Цыреновагай участогай хүн зон хамаг hаал түрүүн үндэгэ суглуулха даалгабаряа дүүргэhэн байха. Ингэжэ хүдэлдэг депутадууд манай Совемдтэ олон. Хэнэйшье мэдэhээр, hунгагша бүхэн гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын удха шанарые hайн мэдэдэг. Тиибэшье депутадуудай ябуулдаг хүдэлмэридэ бэрхэшээлнүүдшье ушардаг. «Үмсэдөө мал үгы аад, ямар тиимэ мяха, үндэгэ тушааха зонбибди» гэхэ хүнүүдшье байха. Жэшээлхэдэ, нормоhоо үлүү мал барижа байhанаа элирүүлэгдэhэн хэдэн айлнуудай үлүү малыень депутат Аграфена Борисова гүрэндэ тушаалгаа. Депутадууд Мирон Афанасьев, Александра Краснопеева, Нина Снеткова гэгшэдэй округойхид хүдөө ажахын продукт гүрэндэ худалдаха кварталайнгаа түсэб апрелиин 1-дэхи дүүргээд байба. Мүн депутадуудай постнууд ехэ хүдэлмэри хэhэн байха.

Үндэгэ суглуулха хүдэлмэридэ сельпогой хүдэлмэрилэгшэд Н. Ситникова, Г. Попова, Р. Баирова, Л. Батутина, гэгшэд шалгараа. Хори тосхоной эхэнэрнүүдэй Совет (түрүүлэгшэнь А. Борисова) гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые үндэгэ суглуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсуулаа. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд А. Цыренова, Д. Аюшеева, Ф. Афанасьева гэгшэд 1000 хүрэтэр үндэгэ суглуулhан байна.

Энээнэй ашаар хүдөө ажахын продукт гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталаймнай түсэб 274 процент дүүргэгдэбэ.

Бүхы зүйлэй продукт гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбые амжалтатайгаар, болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө депутадууднай улам эршэтэйгээр оролдоhоор.

Д. АЮШИН,

Хориин сельсоведэй түрүүлэгшэ.

...РЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.

...оной апрелиин 23.

Вильям Шекспирэй түрэһөөр 400 жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэбэ

ДЭЛХЭЙН ДРАМАТУРГИИН ДЭЭЖЭ БОЛОҺОН ЗОХЁОЛНУУ

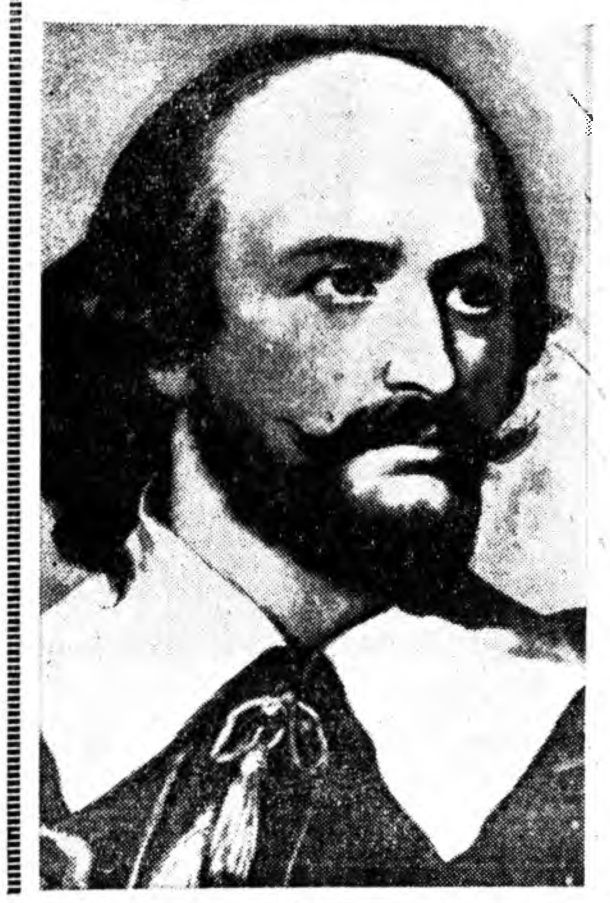

Александр АНИКСТ,
искусство шэнжэлдэг эрдэмэй доктор

Шекспирэй түрэһөөр гурбан зуун жэлэй ойн тэмдэглэгдэжэ байха үедэ, тэбхэр зуун жэлэй саада тээ. ородой гайхамшагта романист Иван Тургенев, «Санкт-Петербургын ведомостьдэ» иимэ үгэ толилуулһан байгаа: «Бидэнэр, ородууд—гэжэ тэрэ бэшэһэн юм — Шекспирэй түрэһэн ойе тэмдэглэжэ байнабди. Тиигэхэ эрхэтэйшьебди. Юундэб гэхэдэ, Шекспир манай зүрхэ сэдьхэлдэ мартагдашагүй бухөөр оронхой. Тэрэнэй пьесэнүүдые табижа байха үедэнь театрнуудта ошогты, (гансал Германи ба Россида тэрэнэй пьесэнүүд репертуарһаа нэгэтэшье гаргагдадаггүй гээд ябууд тэмдэглэе),— тэндэ суглараад һуугшадай шарайе анхаран харагты, юун гэжэ хэлсэхыень шагнагты, — тиихэдээл поэдэй уншагшадтайгаа, харагшадтайгаа нягта холбоо барисаатай байһыень, тэрэнэй найруулһан зохёолнуудай геройнуудайнь образууд болон поэдэй гүн сэдьхэлһээ гараһан үнэн сэхэ, ухаансар үгэнүүдэй сугларагшадта ойлгосотой тодо, дутэ байһыень һайн мэдэжэ абахат».

Шекспирэй түрэһөөр дүрбэн зуун жэлэй ойн мүнөө тэмдэглэгдэжэ байхада эдэ үгэнүүдые дахяад дабтан хэлэхэ дүүрэн эрхэтэй байнабди. Советскэ Союзай арад зонтой Шекспир улам нятта холбоогой болонхой. Тэрэнэй зохёолнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүүгээр олон түмэн зондо хүргэгдэдэг болоо. Манай орон дотор репертуарна саг үргэлжын 300 гаран театрнууд бии. Тэдэнэй сценэ дээрэ Шекспирэй зохёолнууд ходо табигдадаг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ улам олошоржо захалһан һайн дуратанай, арадай театрнууд Шекспирэй пьесэнүүдые наададаг болоо.

Шекспирэй номууд ходол олоор хэблэгдэн гарадаг. Тэрэнэй зохёолнуудые ородой поэзиин элитэ уран бэлигтэн оршуулдаг байгаа. Совет мэдээжэ поэт Самуил Маршак Шекспирэй «Сонедүүдые» уран бэрхээр ород хэлэн дээрэ оршуулаа.

Тэрэшэлэн поэт Борис Пастернак «Ромео Джульетта хоёр», «Гамлет», «Отелло», «Макбет». «Антония Клеопатра хоёр», «Генрих IV» гэһэн зохёолнуудыень ород дээрэ оршуулһан. Уран үгын бусадшье мастернууд Шекспирэй зохёолнуудые ород болгожо оршуулдаг байгаа.

Англиин агууехэ драматургын зохёолнууд гансал ород бэшэ, мүн украин, белорусс, грузин, армян, узбек, таджик болон бусад олон хэлэнүүд дээрэ оршуулагданхай. Советскэ Союзда ажаһуудаг хэдэн арбаад үндэһэ яһатан өөһэдынгөө хэлэн дээрэ Шекспирэй зохёолнуудые уншадаг, театрнуудай сценэ дээрэ табигдахадань харадаг байна. Жэшээлхэдэ, Шекспирэй «Сонедүүд» һаяхан татар хэлэн дээрэ оршуулагдаа.

Шекспирэй бүхы зохёолнуудай согсолбори XIX, XX зуун жэлнүүдтэ хэдэ дахин манда хэблэгдэһэн байгаа. Һүүлэй үедэ тэрэнэй бүхы зохёолнуудай согсолбориин найман ботиие «Искусство» хэблэл 225 мянган хэһэгээр хэблэлһээ гаргаа.

Шекспирэй түрэһөөр дүрбэн зуун жэлэй ойе угтуулан, тэрэнэй хэдэн пьесэнүүд тусгаар ном болгогдон хэблэгдэбэ. Шекспирэй пьесэнүүд сценэ дээрэ наадахада таарамжатайгаар бэшэгдэһэн байдаг.

Совет сценэ дээрэ Шекспирэй зохёолнуудай олооро табигдадаг байһан ушар шэнжэлэгшэдэй анхарал ехээр татадаг бэлэй. Тиимэһээ энэ асуудалаар мүнөө гурбан ном бэшэгдэнхэй. Шекспирые шэнжэлжэ байһан Михаил Морозов тиимэ нэгэ ном бэшэһэн юм. Тэрэнь хорин жэлэй саһана, Джон Довер Уилсоной түрүү бэшэгтэйгээр Англида хэблэгдэһэн. Һаяхан «Искусство» хэблэл Софья Нельсын тодорхой шэнжэлгые, «Шекспир совет сценэ дээрэ» гэһэн 500 гаран хуудаһатай ном хэблүүлжэ гаргаба. Тиихэдэ совет театрай шүүмжэлэгшэ Ю. Юзовский Шекспирэй зохёолнуудаар табигдаһан зүжэгүүд тухай ном бэшэжэ, 1947 ондо хэблүүлээ бэлэй.

1930-аад оной хоёрдохи хахадһаа эхилжэ манда табигдаһан Шекспирэй зүжэгүүд минии үеын хүнүүдтэ ехэ һонирхол үүсхэн нүлөөлөө.

Режиссер Алексей Попов Революциин нэрэмжэтэ Москвагай театрта «Ромео Джульетта хоёрые» табижа, һэргэн хүгжэлгын үедэхи байдалые бодото дээрээ байһан шэнгеэр харуулаа. Москвагай Бага театрай актер Алексей Остужев Отеллын ролие шадамар бэрхээр наадажа, харагшадай дура сэдьхэл буляагаа һэн. Тэрэнэй һүүлээр Еврейскэ театрта табигдаһан «Лир хаан» гэдэг трагеди бидэнэр бүгэдын сэдьхэлые ехээр хүдэлгөө бэлэй. Үбгэн хаанай ролие Соломон Михоэлс наадаһан юм.

Ленинградай режиссер Григорий Козинцев, Москвагай—Николай Охлопков гэгшэд «Гамлет» трагедиие табилгада хабаадажа, өөр өөрынгөө бэлиг шадабариие гаргаа. Ородой агууехэ режиссер Константин Станиславскиин арюун һайхан хэрэгые халан үргэлжэлүүлэгшэ Москвагай уран һайханай академическэ театр мүн лэ эндэ горитой эдэбхи үүсхэл гаргаа. Режиссёр Михаил Кедров Шекспирэй «Үбэлэй ультэр түүхэ» гэдэг зохёолые сце[...] табиһан байна.

Шекспирэй зохёолнуу[...] сценэ дээрэ наадагдах[...]на, мүн лэ балет бол[...]дана. Элитэ композитор [...] Прокопьев «Ромео Дж[...] хоёр» гэһэн трагедиие [...] сценэ дээрэ гаргалгада [...]һан байха юм. Тиин ман[...] суута балерина Галина [...]ва эндэ наадахадаа, хар[...] сэдьхэлые ехээр буляан [...]лаа.

Совет композитор В[...] Шебалин «Хэдэр абгайе [...]руулба» гэһэн Шекспир[...] хёолоор шог оперо най[...] Ехэ театрта табюулһан [...]

Шекспирэй зохёолнуу[...] театрай мастернуудаар [...] хаһаа гадна, мүн СССР-[...] арадуудай театрай сцена [...] гарадаг болонхой. Осетин[...] актер Владимир Тхапсаев [...]спирэй зохёолнуудай геро[...]разуудые шадамар бэрхэ[...] сэдхэжэ, үргэн олондо [...] болоһон. Москвагай, ород[...] сад хото городуудай сце[...]рэ наадажа, харагшадай [...] һайшаалда хүртэһэн бай[...]

Совет режиссер Сергей [...]вич «Отелло» гэжэ унгэтэ[...] табяа. «Арбан хоёрдохи [...] гэжэ зохёолые Ян Фрид [...] гаргаа. «Ромео Джульетта [...] «Отелло» гэһэн фильм-ба[...] буулгагдаа. Ленинградай [...]сер Григорий Козинцев «[...]дэй» хоёр хубиһаа бурид[...]һэн фильм табижа дүүргэ[...]вет мэдээжэ актер Инно[...] Смоктуновский энэ фильм[...] рольдо наадана.

Мүн Шекспирэй зохё[...] һургуулиин программада [...]лагдажа, аха классуудта [...]нэ. Литература болонород[...] зааха мэргэжэлтэдые бэл[...] багшанарай институдуудай, [...]верситедүүдэй хэлэ бэшэг[...] культедүүдые дүүргэгшэд [...]спирэй зохёолнуудые һайн [...]дэг байха уялгатай юм.

Мүнөө Шекспирэй зохёо[...] Советскэ Союзай соёл ку[...]рын ажабайдалда горитой [...] эзэлнэ. Совет хүнүүд тэ[...] зохёолнуудые үдэрһөө үд[...] улам олоор уншана.

(АП[...]

ЗҮЖЭГ ЗОХЁОЛГЫН УРАН ДАРХАН

1564 ондо... Тиимэ даа, аяар дүрбэн зуун жэлэй саана тэрэ хүн түрэһэн гэхэ. Сохом тэрэ оной апрелиин хорёодоор Вильям Шекспир түрэжэ, Англиин алдарта поэт, дэлхэйн агууехэ драматургнуудай нэгэн боложо суурхаһан юм. Аяар холын уняар манан соо-һоо Шекспирэй намтарай бодото үнэн үйлэ ябадалнууд манда тон хомор хүрэжэ ерээ. Гэбэшье, Шекспирэй зохёол шудалан шэнжэлһэн ном һударнууд сооһоо мэдэхэдэ, тэрэ гайхамшаг бэлигтэй зохёолшо хадаа хүн түрэлтэнэй оюун сэдьхэлэй мандал дээрэ дүшөөд шахуу зүжэгүүдые бэшэжэ үргэһэн, 154 сонедүүдые, хоёр ехэ үльгэр домог шүлэглэжэ үгэһэн байхаһаа гадна, өөрөө зүжэг табяашан, зүжэгтэ наадаашан, театрнуудай хамтаралда пай баряашан ябаһан һурагтай. Тиигэжэ бүхэли наһан соогоо зүжэг наадана й амта шэмтые хуу үзэһэн, сүм таннһан, дам хурса хуншуу болгоһон байгаа.

Вильям Шекспирэй зохёоһон гайхамшагта зүжэгүүд мүнөө бүхы дэлхэйн театрнууд соогуур, бүхы дэлхэйн зон арадуудай хэлэнүүд дээгүүр ханхинаһаар энэ дүрбэн зуугаа дүхэжэ ерэбэ. Мүнөө Шекспирэй зүжэгүүдые уншаагүй, хараагүй хүн гэжэ гэгээрэл болбосоролтон, номшон оюутан соо байхагүй! Илангаяа манай Совет орон дотор Вильям Шекспирэй алдар соло тон ехээр таранхай, улам ехээр хүндэлэгдэдэг болоно. Эрдэм болбосоролой һаял дэлгэржэ байһан эртэ урдын тэрэ сагта Шекспирэй сэдьхэл зүрхэнһөө һүрэһэн ошон мүнөө хүрэтэрөө унтарнагүй, харин бүри ехэ гэрэлтэй болоһониинь энэ бэлэй.

Агууехэ зүжэгшын зохёоһон зүрхэ доһолгомо үйлэтэ үзэгдэлнүүд — «Ромео Джульетта хоёр», «Гамлет», «Макбет», «Король Лир», «Отелло»; сэдьхэл баярлуулма хүхюун энеэдэтэ найруулганууд — «Виндзорын тоомгүй басагад», «Зунай һүниин зүүдэн», «Арбан хоёрдохи һүни», «Хооһон газарта шууяа татаа», «Хэдэр абгайе номгоруулба», «Хэр энээндэ һонирхогшо аабта», «Инагай хооһон хүсэлэл», «Эндүүрэлэй енеэдэн» болон бусад олон зүжэгүүдыень театрнуудта хаража һуухада, урматайшье, туһатайшье, һургаалтайшье байдаг.

Һанана бэзэт, бүри гушаад ондо манай буряад драмын театрай сценэ дээрэ «Отелло» гэжэ суута зүжэгынь табигдаа һэмнай. Шекспирэй «Отеллые» анха буряад хэлэн дээрэ уран зохёолшо Даши Чернинов оршуулһан, Отеллын ролине Гомбо Цыдынжапов, Дездемониие Мария Шамбуева, Ягые Намжил Балдано наадажа, Буряадай уран һайханиие бүри дээшэнь хүгжөөхэ хэрэгтэ эли бодо нэмэри оруулһан юм. Шекспир тиихэдэ Буряадай соёл культура, уран һайханай эрхим ажалтанай нэрээр, тэдэнэй онсо мэргэжэлээр, уран шадабаряар дамжажа, манай арадай ухаан сэдьхэлдэ тунаһан байха. Иигэжэ эрэлхэг мавр Отеллын зоболон хосорол имагтал атаа жүтөөнһөө бэшэ, тэрэ үеын ннитын харилсаануудай хархис зүрилдөөнһөө, арһа яһанай илгаа баримталдаг ушар шалтагаанһаа гараа гэжэ манай үеын хүн зондо эли гаража, эльгэ зүрхыень татаа һэн.

Данийн хаан тайжа Гамлет, эдир залуу инагууд Ромео, Джульетта, зоригто сэрэгшэ Макбедэй образууд эхин түрүүн юугээрээ шалгарнаб гэхэдэ, тэдэнэр тэрэ үеын харша үзэлтэнэй хара муухай абари зан, гэмтэ зүрюу ябуулга, мэхэ гохотой дайралдажа, тэдэ бүхы хоро шаранuудтай тэмсэнэ. Тэгшэ бэшэ тэмсэлдээ диилдэжэ хосороошье һаа, ерээдүйн шэнэ, арюун сэбэр, энэрхы һайхан харилсаануудые хүнүүдэй зүрхэндэ түрүүлээ ха юм!

Энээгээрээл Шекспир бидэнние бэе тээшээ татадаг, энээгээрээл Шекспирэй зохёолнууд мүнхэ. Тиимэ дээрэһээнь лэ ородой агууехэ классигууд Пушкин, Белинский, Чернышевский, Добролюбов гэгшэд Шекспирэй зохёолнуудые үндэрөөр сэгнэдэг байһан. Тиимэ дээрэһээнь лэ Максим Горький тэрээнние зүжэг зохёолгын урдаа ортоогүй уран дархан гээшэ гэжэ тоолодог һэн.

Мүнөө болбосоронги дэлхэйн улад зон Англиин алдарта зүжэгшын түрэһөөр 400 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Эб найрамдал сахигшадай Бүхэдэлхэйн Соведэй тогтоолой ёһоор, энэ жэл хадаа Шекспирэй жэл гэжэ соносхогдонхой. Манай Совет орон соо энэ жэлые халуунаар талархажа, үргэнөөр үдэшэжэ байна.

Энэ жэлдэ манай буряад драмын театр Шекспирэй зүжэгүүдтэ дахинаа хандажа, алдарта ойн хүндэлэлдэ тэрэнэй «Эндүүрэлэй энеэдэн» гэжэ шогто хүхюун зүжэгыень табиха хүсэлэнтэй. Театрай даалгабаряар би тэрэ зүжэгыень оршуулха золдо хүртэһэн байнаб. Мүнөө тэрэ оршуулгаһаа нэгэ хэһэг таанарай һонорто дурадхахыем зүбшөөгыт.

Ц. ГАЛСАНОВ.

«ЭНДҮҮРЭЛЭЙ ЭНЕЭДЭН»

Комедиһээ нэгэ үзэгдэл

Вильям ШЕКСПИР

Дэлгүүр шууюур дээрэ. Сиракузай Антифол, Сиракузай Дромио, нэгэдэхи купец гэгшэд орожо ерэнэ.

НЭГЭДЭХИ КУПЕЦ

Эпидамнаһаа ябаһан зомди гыт, —
Эсээ бол бумыетнай хуу хуряахал.
Тугаар һая Сиракузай нэгэ купец
Тушаалгажа, зөөриеэ абтаа.
Табюулхын түлөө хотын хууляар тогтоогдоһон
Түлөөһыень оруулха хабагүй байһандаа,
Мүнөө боро хараанаар саазалуулхань.
Мүнгэнтнай энэ байна — намда хадагалуулааша.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Хонолгоор тогтоһон «Кентавртаа» энээнээ
Хуу абаашаад, хүлеэжэ бай, Дромио,
Хоол барихаяа час болоод ерэхэб.
Хотоор зайжа, мүнөө дээрээ би
Хаалга байшан, алаабхинуудыень
Хаража ерэхэм. Тиигээд амархаб.
Ах-ха даа, аян замдаа алжаашоо байнаб.
Абааш!

СИРАКУЗАЙ ДРОМИО

Үгыетнай буруу ойлгоһон хүн
Үлүү хаража, гэртээш абаашажархиха байгаал даа.
(Арилна).

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Найдамтайл шолмо даа энэмни:
Намаяа, һанаанда дарагдаад байгаа һаам,
Хошон үгөөрөө һамсаруулаадхихадаа бэрхэ.
Хоюуландаа нэгэ хэды зайхатүй гүбди?
«Кентаврта» һүүлээрнь хоол барихабди.

НЭГЭДЭХИ КУПЕЦ

Танил купецүүдни уриһан юмэл,
Теэдшье тэдээнээрээ хэлсээ баталха һанаатайб;
Мүнөө хүлисэтты. Харин табан сагта
Мүн энэ дэлгүүр дээрээ уулзая,
Хахадш һүни болотор һаань, хамаагүй,
Хамта ябуужабди. Мүнөөл сүлөөтүйб.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Зай, үдэшэлэн уулзатараа. Гансаараа
Зайхам, хотын һайханиие үзэхээ.

НЭГЭДЭХИ КУПЕЦ

Сэдьхэлээ ханажа ябахыетнай хүсэнэм!
(гаража ошоно).

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Сэдьхэлээ ханажа ябахыемни хүсэбэл!
Одоолш бүтэхэгүй юрөөл хэлэбэ.
Уужам дэлхэй дээр би—уһанай дуһалдли,
Океан далай соогуур төөрин ябажа,
Ондоо нэгэ дуһалаа олохо гэжэ
Оролдоһон аад, тунашаһан дуһалдли,
Эхээ, эхир үүриеэ бэдэрэ бэдэрһээр,
Энэ бэеэ өөрөө иигэжэ гээбэб.

(ЭФЕСЭЙ ДРОМИО орожо ерэнэ).
Түрэһэн үдэрэйм үнэмшэлгэ, литэ!
Түргөөр, юун болооб? Яагаа эртэ ерээбш?

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Та юун эртээ хэлэнэт? Орой гыт!
Тахяа, гахай шараад, дүргэжэрхёоб;
Эгсэ арбан хоёр саг ханхинаад,
Эзэн абгайһаа альган шаанги эдеэб:
Эдеэн хүрэшөө гээд гани гал болоо;
Эдеэлхэ һаа, эдеэлхэгүй, яашооб гээ;
Эдеэлхэ дурагүй һаа, хэлэг гээ;
Маниие хооһоор орхижо, нүгэлөө наманшалуулхаяа
Масагаа мартаад, нэгэ тээ архидашоо ха гээ.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Үгэ хүүрээрээ үнэтэ сагым бү һалга.
Үгэһэн мүнгым хаана хээбши, хэлэ!

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Хатан абгайн дошхорходо, амадахаяа
Хазаар захижа, тоногшондо үгэхэ гэһэн
Зургаан пенс мүнгыетнай үгөөб.
Зоосшье намда үлөөгүй, ноёнхай.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Тэнэг шамтай наадажа байнагүйб.
Тоомоо бү таһар. Мүнгэм яаһан бэ гэнэм!
Хари газарта ерээд, тиимэ ехэ мүнгэ
Хаяха гэжэ яаха юм, бузар?

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Эдеэлһэн хойноо, гасаалбал гасаалаарайгты!
Эзэн абгай намай элшэн болгожо эльгээ;
Тантүй бусаа һаам, — һүүлым мушхахал:
Түлөөһыень ярлагта бэшэ, соходом зурахал.
Үмһэг гэдэһэн үлһэхэ хооһорходоо,
Өөрөө хүршэгэнэн гүйдэг юм гэгшэ.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Хошон үгэеэ, Дромио, татад тэ;
Хожом хэлэхэшни яашахань һэм.
Шамда үгөөшэ алтамни яаһан бэ?

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Намда үгөөб гэжэ гү? Үгөөгүйлта, ноёнхай.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Зай, яндан золиг, хүрөө гэнэм!
Захяаем хэр дүүргээбши? Хэлэ.

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Байрлаһан гэртээ, «Фениксэдэ» таниие
Базаар дээрэһээ асарха гэһэн захяатайб;
Эдеэн бэлэн болоод, дүү басагантаяа
Эзэн абгай хүлеэһээр үнинэйл.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Христос шажантай бэшэл һаа, шамай даа!
Хайран алтым хаана хадагалаабши?
Хэлэхэгүй юм һааш,
Хооһон тархиишь соо сохихом.
Тиигээл һаам, шог шууяа гаргахагүй һэнш!
Тэрэ арба мянган маркам яаһам? Тооcо!

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Тархимни — танай үгэһые тоолодог,
Тагалсагни — хатан абгайнхи тоолодог юм;
Харин намайе үдьхэлхэ, ёборходоо,
Хашарһа мүнгэ үгэнэ гэжэ бү һанагты;
Тэдээниие тнай гэнтэ харюулха гээ һаам,
Тиимэш номгоор абахагүйл байхат.

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Хатан абгай гэжэ хэнээ хэлэнэш,
Хара бэгоол?

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

«Фениксын» эзые.
Инаг нүхэртнай яагааб.
Эдеэ хоол тангүйгөөр барихагүйб гээд,
Энэ бэеэрээ ерэхэ һаа, ерэг гүүлээ!

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ

Харыш—һэнгэргүйгөөр һүү гүүлэжэ байхынь!—
Хара золиг, маа энээни! Хүртэ энээндэ!

ЭФЕСЭЙ ДРОМИО

Үүй! Юунэй түлөө гээшэб? Татыт тараа.
Үгы һаатнай, үльмы гэжэ намда байхал!
(Арилна).

СИРАКУЗАЙ АНТИФОЛ!

Бурхан үзэхөөр, боожо үхэхөөр,
Бузар тэнэгни хулгайда ороо байна!
Эндэш элдэбын луйбарша мэхэшэд,
Эреэн нюдыш эрьюулдэг эрлитүүд,
Энхэ ухааеш төөрюулдэг, эльбэшэд,
Элүүр бэеыш гэмэлтээдэг шолмосууд,
Эреэ марян хулгайшад, хууранашад,
Элдэб жүүлигүүд болон худалшад
Исалжа байдаг юм гэлсэгшэ.
Имэл хаданы дары арилха болоо.
Мэнэ «Кентавр» ошожо, зарсаяа олоод,
Мүнгэеэ буляажа абаха болоо.
(Гаража ошоно).

Ехээр саһан ор[...]

Байгша оной апрель һары[...]дохи арбаад хоногто рес[...]доторнай сэлмэг аад, хүйтэн[...]нүүд үзэгдэһэн байна. Дунд[...]гээр үдэртөө 0—1 градус [...] болодог байһан. Тиихэдэ [...] районууд болон хада уулар[...] тагуудта 3—4 градус хүйт[...]гаа. Илангаяа хүйтэн үдэрнүү[...] гэрһэн хоёрдохи арбаад [...] эхиндэ үзэгдэжэ, 9—17, зар[...] тагуудта 19—21 градус [...] хүйтэрһэн байна. Эндэһээ [...] бага зэргэ нам боложо, [...] 9—16 градус хүрэтэр ду[...]дань, хада майлын саһан х[...] һайрамай уһан тол го[...] шааяса урдажа эхилээ.

Апрелиин 18—19-най уда[...]тэ бага зэргэ хүйтэржэ, [...] болоһон байна. Энэ һалхин[...]лой баруун урда зүгһөө буу[...]най республика худар ех[...] асарһан. Хоёр үдэрэй [...]да Торидо—26, Захаамин[...] Орлик, Түнхэн, Петропавлов[...]кир, Хяагта, Кабанскда 1[...] Бэшүүр, Хамнигадай, Ивалга, [...] Үдэдэ 15—17 миллиметр [...] саһан ороһон байха юм. Рес[...]кын бусад газар нютагуудта [...] миллиметр хүрэтэр саһан о[...] Энэ үе соо Баргажанда оро[...] хоёр миллиметр саһан ороһо[...]на. Иимэ ушарал 1958 оной [...]лиин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ [...]дэһэн юм. Хабарай тарилгы[...]тээ ороһон энэ саһан газар[...]хан шмиг нойто үгэбэ. Ороһон [...] хэдэн үдэрэй туршада хайлж[...]рилтын газарые яһала үнды[...] байна.

Ин. КОТ[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загарин[...] нютагта шэнэ саһанай ороо[...] хада.

ЛЬВОВ ХОТОҺОО АЙЛШАЛБА

...Рубинштейнэй ирагуу хүгжэм зэдэлжэ, сценэ дээрэ хуби заяанайнгаа таабарида нэрбэгдэһэн Демон тэнэн ябана. Тэрэнэй дуулаһан дуунууд баяр, гашуудалай аялгаар халима дүүрэн һэн тула, шагнажа, хаража һуугшадай сэдьхэл хүдэлгэнэ.

Хүшэгын хаагдахада, нэрьемэ альга ташалган удаан замхаагүй. Энэнышье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, Ленинэй орденто Буряадай оперо, баледэй театрай сценэ дээрэ СССР-эй арадай артист Павел Кармалюк түрүүшынхеэ дуулаа ха юм. Тэрэ Рубинштейнэй «Демон» гэжэ оперодо гол партииень гүйсэдхөө бшуу. Сугларагшад Львов хотын Иван Франкогой нэрэмжэтэ оперо, баледэй театрай артист Павел Кармалюгай бэлиг шадабариие, гайхалтай һайхан хоолойнь хухалгые үндэрөөр сэгнээ.

Павел Кармалюк манай оперо, баледэй театрай сценэ дээрэ үшөө Бородинай «Игорь тайжа» гэжэ оперодо Игориин, Вердиин «Риголеттодо» Риголеттын партинуудые дуулаха юм. Тиихэ үедэнь манай хотын хүгжэмдэ дуратайшуул тэрэнэй бэлигые гүйсэд сэгнэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Хүндэтэ айлшамнай һүүлэй жэлнүүдтэ Эхэ оронойнгоо олон хотонуудта, мүн хилын саагуурше ябаһан, амжалтатайгаар тон орёо оперно партинуудые гүйсэдхэһэн байха. Тэрэнэй репертуарта аяар табяад гаран оперно партинууд тоологдоно.

Мэдээжэ дуушан байхаһаа гадна, СССР-эй арадай артист Павел Кармалюк ерээдүйн хүгжэмшэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг. Львов хотын консерваторидо доцент юм. Тэрэнэй һурагшад мүнөө бүхы орон соогоо мэдээжэ болонхой, уласхоорондын болон бүхэсоюзна конкурснуудта хабаадажа, түрүү һууринуудые эзэлдэг.

Спектаклиин дүүрэһэнэй һүүлээр, СССР-эй арадай артист Павел Кармалюк манай корреспондентдэ иигэжэ хөөрөө:

— Иимэ холын нютаг, Байгалай үмэнэ түрүүшынхеэ ерээб. Манай Украинада орходоо байгаалинь тад ондоо юм байна, тиимэһээ дуушан хүнэй хоолойн хухалгада зарим тэды нүлөө үзүүлнэ. Гэбэшье түрүүшынгээ үдэшэ яһалал оролдооб. Гадна, сэдьхэлни хүдэлөө, теэд тиигэнгшьегүй яахаб даа—шэнэ хото, шэнэ шагнагшадай урда дуулаха зол намда тудаа бшуу. Намтай хамта энэ спектакльда хабаадагшад мүн лэ ехэ оролдолго гаргаа, бэлигтэй дуушад байһанаа элирхэйлээ гэжэ һананам. Илангаяа дирижерой абьяас үүргэ эндэ тэмдэглэмээр.

Харагшаднай хэр халуунаар угтааб гэжэ асуухадамнай, П. Кармалюк иигэжэ харюусаба.

—Халуунаар лэ гэжэ хэлэхэб. Манай Союзай эгээл зүүн захын оперно театрай харагшад, Улаан-Үдын шагнагшад хүгжэмдэ ёһотойл дуратайшуул юм гэжэ хододоо һанажа ябахаб. Риголлетын партиие гүйсэдхэхэдэм, сугларагшад бүришье халуунаар угтаха гээд найданам. Юуб гэхэдэ, энэ партиие һайн бэлдэнхэйб, олон дахин гүйсэдхэхэ ушарнууд гарадаг байгаа.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

Зураг дээрэ: П. Кармалюк Демонэй партиие гүйсэдхэжэ байна.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной апрелиин 23.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН САANAҺАА

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха зайлашагүй шухала

СОФИ, апрелиин 21. (ТАСС). Дэлхэй дээрэ эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн улам бүри ехэ боложо байна гээд эб найрамдал хамгаалха бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй эхилһээр 15 жэлэй ойн түйсэһэнтэй дашарамдуулан эндэ болоһон суглаан дээрэ эб найрамдал хамгаалха Болгариин национальна комитедэй түрүүлэгшэ академик Г. Наджаков мэдүүлээ.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гээшэ зайлашагүй шухала гээд Г. Наджаков үргэлжэлүүлэн хэлээ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй организацинуудта Хитадай түлөөлэгшэдэй баримталдаг хараа бодол болон ябуулганууд энэ хүдэлөөнэй үндэһэ һуурииие һуларуулха зорилготой. Пекинэй энэ хараа шэглэлые эрид шангаар буруушааха шухала гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Эб найрамдал хамгаалха бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй нэгэдэлые һуларуулха гэһэн хитад хүтэлбэрилэгшэдэй али бүхы һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн бидэнэр саашадаашье эрид шангаар тэмсэхэбди гээд академик Г. Наджаков мэдүүлээ.

Һайшаалтай алхам

ЛОНДОН, апрелиин 21. (ТАСС). Сэрэгэй хэрэгсэлдэ зорюулан задаран тэһэрдэг материалнуудые гаргалгые хороохо тухай Советскэ правительствын шиидхэбэри, США-гай президентын мүн лэ иимэ удхатай мэдүүлгэ Англиин элдэб үзэл баримталдаг бүхы газетэнүүдэй зүгһөө һайшаалтай сэгнэлтэ абаа.

«Урагшаа хэгдэһэн туһатай алхам бологшо энэ үүсхэлые Лондондо һайшаана» гээд нүлөө ехэтэй «Таймс» газетын гадаадын политическэ шэнжэлэгшэ бэшэнэ.

«Тэһэрдэг ядерна материал үйлэдбэрилгые зүүн болон баруун оронууд хорооханb»—гээд «Гардиан» газетэ томоор барлаһан гаршагтаа онсолон тэмдэглээ.

ИТАЛИИН КОММУНИС ПАРТИИН ЦК-ГАЙ ПЛЕНУМ

РИМ, апрелиин 21. (ТАСС). Италиин коммунис партиин Центральна Комитедэй болон Түбэй хиналтын комиссиин нэгэдэмэл пленум мүнөөдэр Римдэ нээгдээ.

Пленумэй зүбшэхэ зүйлнүүд:

Аграрна реформын түлөө, шэнэ олонхидой түлөө хүдөө нютагуудта тэмсэл эмхидхэхэ талаар партиин зорилгонууд тухай (элидхэлшэ—Артуро Коломби).

Уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө (элидхэлшэ—Пальмиро Тольятти).

Эмхидхэлэй асуудалнуудаар һаяхан болоһон партийна конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдые баталалга (элидхэлшэ—Луиджи Лонго).

Ядерна зэбсэгүүдые дэлгэрүүлхэгүй

АККРА, апрелиин 21. (ТАСС). «Бомбогүйгөөр дэлхэй дээрэ ажаһууха» гэһэн зорилготой Аккрска ассамблейн саг үргэлжын секретариат хадаа ядерна зэбсэг зарим зэргээр хорихо тухай Москвагай договорто гар табиһан оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ мэдүүлгэ эльгээжэ, Номгон далай дээрэ ядерна туршалга хэхэ түсэбүүдһээ арсаха тухай Францида эрилтэ хэхыень уряалаа.

«Ядерна зэбсэгэй дэлгэрэлгые зайсуулха зам мүнөө дэлхэй дээрэ олдохо ёһотой» гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Редактор
Ц. О. ОЧИРО[...]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У[...] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ред[...]тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-5[...] отделов: сельскохозяйственного производства и партийн[...] жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парти[...]ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ[...] —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсель[...]ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и вер[...]дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сов[...] Министров Бурятской АССР.

Н00097. Зак. № 379.